

LETO XXII. Štev. 110
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1944 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT M-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

OB ZAKLJUČKU DRŽAVNIŠKIH RAZGOVOROV V PARIZU

SORODNE TEŽNJE V MEDNARODNI
POLITIKI JUGOSLAVIJE IN FRANCIJE

Francoska prizadevanja za pomirjenje med narodi in naša načela aktivne koeksistence

Pariz, 11. maja (Tanjug). Predsednik republike Tito je danes zaključil svoj državniški obisk v Parizu. Hkrati so se zaključili tudi politični razgovori, o katerih je bilo popoldne objavljeno skupno uradno poročilo.

Včeraj je bil predsednik republike v Maillyju in Châlons-sur-Marne, kjer si je ogledal sodobno francosko orožje in oficirsko šolo. Zvečer mu je zunanji minister Pineau priredil slovesno večerjo na Quay d'Orsayu. Davi je na jugoslovanskem poslanstvu sprejel vrsto delegacij, med njimi tudi delegacijo slovenskih rudarjev iz severnozahodnih revirjev ter francoske parlamentare, združene v skupini za francosko-jugoslovansko prijateljstvo.

Opoldne je bil v veleposlaništvu poslednji politični razgovor, na katerem sta sodelovali obe državniški delegaciji. Popoldne pa si je predsednik republike ogledal največji francoski jedrski inštitut v Saclayu.

Nocoj je predsednik Tito po intimni poslovnici večerji pri predsedniku Renéju Cotyju s svojim spremstvom odpotoval v Mont Dramond, kjer si bo jutri ogledal sistem sodobnih hidrocentral.

hvalil predsedniku Titu, da je vzlic mnogim obveznostim sprejel tudi predstavnike parlamentarne skupine francosko-jugoslovanske prijateljstva. Dejal je, da so

bile besede predsednika Tita zelo bodrilne, in izrazil prepričanje, da bo njegov obisk mnogo pripomogel k zblizanju med Francijo in Jugoslavijo.

Predsednik republike Tito se je včeraj dopoldne z motornim vlakom odpeljal v taborišče Mailly v okrožju Aube, kjer so mu pokazali novo francosko orožje.

Predsednik Tito se je zelo zanimal za razstavljene predmete.

Nato se je s svojim spremstvom napotil v Châlons-sur-Marne, kjer so mu v topniški šoli priredili slavnostni sprejem. Ko si je ogledal šolo, se je maršal Tito popoldne vrnil z motornim vlakom v Pariz.

Soproga predsednika Tita Jovanka Broz pa je včeraj obiskala več pariških zdravstvenih in kulturnih ustanov. V družbi soproge generala Ganévala in soproge predsednika francoske upščne Le Troquera je bila najprej v moderni otroški bolnišnici profesorja Debréja, evropskega specialista za otroško paralizo. Potem si je nekaj časa ogledovala Pariz in se vrnila v Elizejske palače. Popoldne je bila v Fontainebleauju, dvorcu francoskih kraljev, kjer ji je konservator muzeja razkazal grajske znamenitosti.

(Nadaljevanje na 3. strani)

V atomskem inštitutu v Saclayu

Po intimnem kosilu, prirejenem v jugoslovanskem veleposlaništvu udeležencem francosko-jugoslovanskih političnih razgovorov, je predsednik republike Josip Broz-Tito zapustil Pariz in si v Saclayu ogledal največje nacionalno znanstveno središče za jedrsko energijo. Tam sta ga po-

Francije na atomskem področju, dosežene v tem inštitutu. Predsednik se je zanimal za vse podrobnosti atomskih naprav in se je celo uro razgovarjal z atomskimi strokovnjaki, ki so mu dali tehnična pojasnila.

Predsednika Tita je v Saclayu zaposleno osebje prisrčno in

Spremljala sta ga vodja vojaške hiše Elizejske palače General Ganeval in šef protokola Chauvinier.

V Sommesousju je predsednik Tita sprejel vojaški guverner Metza in poveljnik šestega obmejnega področja general Cogny. Potem sta predsednik republike in njegovo spremstvo nadaljevala pot z avtomobili do Maillyja. V južnem delu taborišča Mailly so

Predsednik Tito in njegova soproga sta bila danes dopoldne na jugoslovanskem veleposlaništvu, kjer so jima priredili prisrčen sprejem. Predsednik Tito je takoj navezal pogovor z najmlajšimi Jugoslavi v Parizu, z otroki uslužbencev, ki so mu izročili v pozdrav dva soppka svežega cvetja.

Sprejem za člane jugoslovanske kolonije je trajal dobro uro in potekal v zelo prisrčnih pogovorih. Predsednik Tito in njegova soproga sta se tudi slikala z jugoslovanskimi pionirji in osebjem veleposlaništva.

Sprejem francoskih parlamentarcev

Zatem je bil sprejem predstavnikov parlamentarne skupine francosko-jugoslovanske prijateljstva s častnim predsednikom poslancem Naegelenom in predsednikom senatorjem Leonom Amonom na čelu. Na sprejem je prišel tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović.

»Ne glede na različna politična gledišča naše skupine, v kateri je vključenih 420 poslancev iz obeh domov francoskega parlamenta,« je rekel Leo Amon, ko je pozdravil predsednika Tita, »je vsem nam skupno veliko prijateljstvo do Jugoslavije. Po našem mnenju je treba to prijateljstvo še bolj okrepiti. Za nas, prijatelje Jugoslavije, beseda vaše dežele ni prazna beseda, marveč simbol razumevanja mednarodnih teženj po politiki miru in zblizovanja narodov.« Predsednik Tito je potem govoril o svojih vtisih z obiska.

Sprejem, ki so nam ga tu priredili, kakor tudi vse, kar smo tu videli, je dejal, prekaša vsa naša pričakovanja. V Franciji zdaj precej dobro razumejo, kaj se dogaja v Jugoslaviji, zlasti dobro pa razumejo jugoslovansko zunanjo politiko, ki teži za krepitvijo miru in poglobljanjem vezi med narodi v duhu koeksistence. Veliko vlogo v tem razumevanju med Jugoslavijo in Francijo ima seveda tradicionalno prijateljstvo med našima deželama. Važno pa je, da nas zblizuje podobnost naših gledišč o najvažnejših svetovnih vprašanjih.

Ob državniškem obisku v Franciji: Jovanka Broz, predsednik Tito in predsednik René Coty

zdravila vladni delegat za jedrsko energijo Guillaumea in upravnika središča Dobiesse.

Priden si je ogledal znanstvene laboratorije in sodobne naprave, so francoski strokovnjaki pojasnili predsedniku Titu uspehe

toplo pozdravilo. Predsednik se je zahvalil za prijateljski sprejem in se je potem vrnil v Pariz. Kakor na prejšnjih vožnjah, so prebivalci pozdravljali predsednika Tita tudi, ko se je peljal v Saclay in nazaj.

bili razstavljeni najnovejši izdelki francoske vojne industrije. Med njimi so bili lahko orožje, topovi, teledirigirani izstrelki, razne havbice, protiletalski topovi in drugo. Med ogledom so helikopterji tipa »Allumette« izvedli razne vaje.

URADNO POROČILO O DRŽAVNIŠKIH RAZGOVORIH V PARIZU

Nadaljnje popuščanje napetosti in pomoč nerazvitim deželam - skupna cilja obeh prijateljskih držav

Bistvena so enaka gledišča v glavnih mednarodnih vprašanjih

Izredno sem zadovoljen, je dalje rekel, da sem imel priložnost s predstavniki Francije izmenjati misli o teh vprašanjih. Poudarek naših razgovorov je bil na želji, da bi dosegli popuščanje napetosti na svetu, da bi se narodi zblizali in da bi se tako zmanjšala nezaupanje med državami. Z zadovoljstvom lahko rečem, da je francoska vlada z velikim razumevanjem sprejela naša gledišča. Bistveno je namreč,

da smo se sporazumeli glede krepitve naporov za razorožitev in za razširitev osebnih stikov med ljudmi z Vzhoda in Zahoda. Seveda se zavedamo obveznosti, je končal, ki jih ima Francija nasproti drugim deželam. Mi te obveznosti razumemo in ne glede na to, da presojamo nekatere probleme drugače, je bistveno, da imamo v glavnih problemih enaka gledišča.

Poslanec Naegelen se je za-

Pariz, 11. maja (Tanjug). Francosko-jugoslovanski politični razgovori so se nadaljevali danes v jugoslovanskem veleposlaništvu ob 12.30. Strokovnjaki jugoslovanske in francoske delegacije so medtem pripravili besedilo uradnega poročila o razgovorih. Današnjega zadnjega sestanka so se udeležili predsednik Tito, Koča Popović, Jože Vilfan in veleposlanik v Parizu dr. Aleš Bebler, s francoske strani pa Guy Mollet, Christian Pineau, generalni sekretar v zunanjem ministrstvu René Massigli in veleposlanik v Beogradu Baelen. Razgovor je bil zaključen nekaj minut pred 13.

Predsednik republike Josip Broz-Tito in ministrski predsednik Guy Mollet sta kratko izjavila: »Vse je v uradno poročilo.«

Po končanem razgovoru je predsednik Tito priredil na veleposlaništvu za francoske predstavnike, ki so sodelovali v teh razgovorih, intimno poslovnico kosilo. Kmalu potem so predstavniki francoskega zunanjega ministrstva in jugoslovanskega veleposlaništva v Parizu objavili naslednje uradno poročilo o razgovorih:

1. Predsednik FLRJ in predsednik Zveznega izvršnega sveta Josip Broz-Tito se je mudil v Franciji od 7. do 12. maja 1956 kot gost predsednika Francoske republike Renéja Cotyja.

Državniški stiki se bodo nadaljevali

2. med svojim bivanjem je imel predsednik Tito razen razgovorov s predsednikom Cotyjem tudi več razgovorov s predsednikom francoske vlade Guyjem Molletom, ki sta se jih udeležila z jugoslovanske strani državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, s francoske pa zunanji minister Christian Pineau.

3. ti razgovori so omogočili ugotoviti, kako živa je stara tra-

dicija zaveznitva med francoskim narodom in narodi Jugoslavije, potrjena s skupnim bojem v obeh svetovnih vojnah ter z enako privržnostjo narodni neodvisnosti in miru.

4. razgovori so nudili priložnost za podrobno izmenjavo gledišč o perečih problemih svetovne politike ter o stikih med Francijo in Jugoslavijo. Predsednika

vlade sta ugotovila koristnost takšnih razgovorov, iz katerih je sledila široka istovetnost gledišč, in sta sklenila takšne razgovore nadaljevati tudi v prihodnje.

5. obe vladi, zadovoljni, da lahko ugotovita zboljšanje, ki je nastalo zadnja leta v mednarodnem položaju, želita znova poudariti svoj skupni namen, da bosta tudi v prihodnje razvijali svoje napore za zagotovitev trajnega miru in za pospeševanje sodelovanja med vsemi narodi. Njun namen je držati se načel ustanovne listine OZN, katerih dejansko izpolnjevanje naj olajša poravnava vseh sporov z miroljubnimi sredstvi ter zagotovi neodvisnost držav in njihovo varnost. Njune akcije bodo usmerjene na krepitev OZN, da bi ji omogočili, da bo v celoti odigrala svojo univerzalno vlogo, ki ji je določena z ustanovno listino.

visnosti koristi. V tem oziru je jugoslovanska vlada s simpatijami sprejela na znanje francoski načrt o ustanovitvi agencije OZN za gospodarski razvoj na svetu.

Sodelovanje obeh držav na atomskem področju

9. med odkritosrčno izmenjavo mnenj o vprašanjih Severne Afrike je predsednik vlade Guy Mollet pojasnil poseben položaj Alžira in odnotno politiko francoske vlade. Predsednik Tito mu je zagotovil, da bo jugoslovanska vlada podprla vse napore za liberalno ureditev alžirskega vprašanja.

10. obe vladi menita, da je treba ustvariti vzdušje zaupanja z razvojem osebnih stikov, z iskranjem hitreje ureditve problemov, ki dele Evropo, in po poti gospodarskega sodelovanja evropskih narodov.

11. obe vladi sta ob spoštovanju svojih obveznosti in obveznosti, izvirajočih iz ustanovne listine OZN, sklenili okrepiti vezi, ki tradicionalno vežejo obe deželi, ter dati svojemu sodelovanju na političnem, gospodarskem in kulturnem področju novo poudbo in večjo širino. Zlasti se strinjata glede proučevanja modalitet sodelovanja med Jugoslavijo in Francijo na področju jedrske energije v mirnodobne namene.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 12. maja: Delno do spremenljivo oblačno. Jutranja temperatura med 2 in 8, v Primorju okoli 15, najvišja dnevna med 15 in 20 stopinj C.

Pomen razorožitve

6. obe vladi potrjujeta svoje prepričanje, da je moč trajni mir okrepiti samo, če stone stiki med državami, pa naj bo njihov politični ali družbeni sistem kakršenkoli, na spoštovanju enakopravnosti, suverenosti in teritorialne nedotakljivosti, kakor tudi na opustitvi slehernega vmešavanja v notranje zadeve drugih.

7. v želji, da bi bilo konec tekmovanja v oboroževanju, bosta obe vladi tudi v prihodnje posvetili vse svoje napore sporazumevanju o temeljnem vprašanju omejitve in kontrole nad oboroževanjem. Obe vladi sta ugotovili svoje soglasje, da bi našli

formulo za razorožitev po etapah, in poudarili bistveni pomen atomske razorožitve. Uspehi na tem področju bi omogočili mednarodno popuščanje napetosti in med drugimi koristmi bi z zmanjšanjem vojaških izdatkov povečali možnost za pomoč nerazvitim področjem.

8. po njunem mnenju je mednarodna pomoč nerazvitim področjem glavna naloga in v okviru OZN bi morale države napeti vse svoje sile, da bi tem področjem pomagale napredovati na socialnem torišču in tako poglobile široko mednarodno sodelovanje na temeljih medsebojne od-

Pogled na Pariz onstran mostu Aleksandra III.

ZASEDANJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE KONČANO

Z modernizacijo kmetijske proizvodnje

je treba zagotoviti bolj rentabilno uporabo obdelovalne zemlje

O delu Zvezne industrijske zbornice je včeraj poročal Zvonko Morić, s čimer je bilo končano obravnavanje poročil osmih gospodarskih zbornic — Pavle Šumanovac in Slavko Komar sta govorila o vlogi in nalogah kmetijskih posestev

Beograd, 11. maja (Tanjug). — Zvezna ljudska skupščina je delala danes dopoldne na skupni seji obeh Domov pod predsedstvom Moše Pijade. Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo Zvezne industrijske zbornice. Generalni tajnik te zbornice Zvonko Morić je poročal o delu zbornice v lanskem letu. Oporočil je na razmeroma počasni razvoj predelovalne industrije in proizvodnje blaga za osebno potrošnjo ter na počasno naraščanje storilnosti in v glavnem ekstenzivni značaj industrijske proizvodnje. Važna sta še dva problema, namreč nezadostno izkoriščanje zmogljivosti, zlasti v novih tovarnah, in delno zastojanje naraščanja izvoza za splošnim naraščanjem industrijske proizvodnje.

Generalni tajnik Zvezne industrijske zbornice je opozoril tudi na nekatere pomanjkljivosti v gospodarskem sistemu, ki zavirajo uspešne napredek v industriji. Razumljivo je, je rekel, da se naša država spričo pomanjkanja investicijskih sredstev ne more in se tudi ne bo mogla industrializirati brez uporabe tujih posojil za nakup opreme. Najti pa bi morali takšne oblike uporabe teh posojil, da tam, kjer je to možno, ne bi ovirali normalnega poslovanja tistih podjetij domače strojne industrije, ki so usposobljena za proizvodnjo kvalitetne opreme, marveč da bi se z uporabo teh posojil podjetja strojne industrije še nadalje usposabljala.

Zvonko Morić je potem opozoril tudi na motnje na sektorju kratkoročnih kreditov in poudaril, da ne gre samo za napake podjetij, niti toliko za sam obseg kreditov, kolikor za njegovo nepravilno razdelitev med gospodarske sektorje in posamezna podjetja. Začetek procesa stabilizacije trga se že kaže v težnji po manjšem povpraševanju in naraščanju zalog v nekaterih industrijskih izdelkih. Hkrati pa nastaja trenutno tudi potreba po elastični kreditni politiki, da se v nekaterih podjetjih proizvodnja ne bi zmanjšala. V tem oziru bo vsekakor koristno, da se bo kredit, ki ga uživa industrija, v prvem četrtletju povečal za 7 odstotkov. Upostaviti bi morali tudi stalne obratne sklade podjetij. Na kocu je Morić izrazil mnenje, da bo postalo planiranje perspektivnega razvoja posameznih industrijskih panog ena glavnih nalog Zbornice in njenih združenj.

Za Morićem je govoril o poročilu Zvezne industrijske zbornice poslanec Filip Knežević, ki je rekel, da je treba spričo dinamike naše izgradnje posebno pozornost posvetiti proizvodnji električne energije.

S poročilom Zvezne industrijske zbornice je bilo končano obravnavanje poročil osmih gospodarskih zbornic. Tedaj je spregovoril predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijada, ki je poudaril, da je bil cilj proučevanja teh poročil poudariti najvažnejše probleme, na katere zadevamo, da bi Skupščina pomagala pri njihovem obravnavanju. Rekel pa je, da se mu zdi, da uspeh tega prizadevanja ni bil popoln. Morda ni bilo prav, da je bilo osem poročil na dnevnem redu v enem dnevu.

IZ POROČILA ANKETNE KOMISIJE ZA KMETIJSKA POSESTVA

Potem je poročal tajnik skupščinske anketne komisije za kmetijska posestva Pavle Šumanovac o delu te komisije. Poudaril je, da bi bilo treba vlogi in naloge kmetijskih posestev obravnavati drugače. Kmetijska posestva bi se morala bolj usmeriti na pospeševanje ostalega kmetijstva, in sicer na pridelovanje dobrih semen itd. Omenil je, da potrebuje naše kmetijstvo kakih 52.000 ton dobre semenske pšenice letno. Če bi jo imeli, bi se povečal donos pšenice za 20 do 30% ali za kakih 100.000 vagonov letno. Šumanovac je govo-

Seja upravnega odbora SNG

Včeraj je bila v Ljubljani seja upravnega odbora Slovenskega narodnega gledališča, na kateri so razpravljali o okvirnem repertoarnem načrtu ljubljanske Opere in Drame za prihodnje gledališko sezono. Repertoar Drame je sestavljen z vidika proslav ob jubileju Antona Tomaža Linhart, zato je razumljiv poudarek na domačih delih, saj bomo verjetno v prihodnjem letu videli vsaj štiri slovenska dela. Razen tega je poleg klasične močno zastopana tudi sodobna dramska književnost (V. Nezval, A. Miller, J. B. Priestley, W. Faulkner in E. Piskatorjeva dramatisacija Vojne in miru).

Načrt Opere vsebuje poleg Kogojevih »Crnih mask« še Don Carloa ali Othella, Hofmanove pripovedke, Vrtinec in Letečega Holandca.

ril tudi o vprašanju arondacije. Na kmetijskih posestvih je še vedno zaposlenih kakih 90.000 delavcev, kar pomeni, da odpade na enega delavca 4,5 ha. Kreditov ni dovolj ali pa jih prosilci ne dobe takrat, kadar so potrebni. Zato bo ustanovitev kmetijske banke velikega pomena.

SLAVKO KOMAR O STANJU KMETIJSKIH POSESTEV

V razpravo je posegel tudi član Zveznega izvršnega sveta Slavko Komar, ki je k poročilu anketne komisije za kmetijska posestva poudaril, da se še zmeraj ne zavedamo dovolj, da so kmetijska posestva predvsem podjetja, od katerih lahko pričakujemo rentabilnost poslovanja. Treba je zagotoviti bolj rentabilno uporabo obdelovalne zemlje, in sicer z modernizacijo kmetijske proizvodnje. V celoti gledano je nezadovoljivo stanje na kmetijskih posestvih posledica celovitega vpliva celotnega gospodarstva in subjektivne narave. Ni dvoma, da je na vseh posestvih še zmerom preveč zaposlenih. Na njih so še zmeraj bolj ali manj razširjene razne oblike fevdalnega načina nagrajevanja. Da bi se položaj kmetijskih posestev čim bolj izenačil s položajem ostalih kmetijskih proizvajalcev, smo v sistemu razdelitve celotnega dohodka kmetijska posestva oprostili davka na osnovna sredstva in samo njim omogočili, da plačujejo anuitete iz amortizacijskega sklada. S tem smo omogočili tudi nov sistem nagrajevanja. Da pa bi bila višina individualnih prejemkov delavcev in uslužbencev kmetijskih posestev čim bolj v skladu s proizvodnjo, so predvidene kot dodatni ukrep nekatere omejitve individualnih prejemkov kmetijskih delavcev in uslužbencev. Te omejitve pa ne pomenijo maksimiranje posameznih prejemkov na določeni znesek. Omejitve plač so različne za sezonske in za stalne delavce. Za stalne delavce in uslužbence je predvideno vplačevanje po-

sebnega prispevka v proračun občin od povprečnih individualnih mesečnih prejemkov. To pa ne bi smelo povzročiti znižanja doseganja plač na kmetijskih posestvih.

Potem je Slavko Komar govoril o modernizaciji na kmetijskih posestvih. Treba bo predvsem poenostaviti proizvodnjo ter spremeniti organizacijo dela in nagrajevanja. Zelo malo kmetijskih posestev je zadnja leta zmanjšalo število kmetijskih proizvajalcev. V vseh republikah imamo kmetijska posestva, ki pridelujejo nad 20 ali nad 30 izdelkov. To je večina posledica starega načina organizacije proizvodnje. Posebno pozornost je Slavko Komar posvetil vprašanju melioracij. Zvezni izvršni svet pročuje osnovni zakon o vodah, uredbo o reorganizaciji vodnogospodarske službe, splošno uredbo o vodnih skupnostih, uredbo o zaščiti pred poplavam, uredbo o vodnih skladih ter odlok o financiranju del novih in rekonstrukcij že obratujočih naprav za umetno namakanje.

Pretočni del razprave je zavzela diskusija o odnosih z Narodno banko in o novih kreditno-monetarnih instrumentih, ki bodo v kratkem uvedeni. Gre predvsem za obvezne rezerve, ki jih bodo morale imeti komunalne banke in hranilnice pri Narodni banki, ter za obrestovanje teh rezerv in kreditov. Največ se je razprava vrtela okrog višine obvezne rezerve, ki naj bi po osnutku ustreznega odloka znašala do 50%. Narodna banka pa pripravljala po tem odloku predpis, po katerem bi znašala obvezna rezerva 30% vseh sredstev komunalnih bank in hranilnic izvemši kredit Narodne banke in naložena sredstva, s katerimi gospodarske organizacije in proračunski organi ne morejo razpolagati (amortizacijski skladi za nadomestitev, 6% obvezne rezerve iz leta 1955, realne varščine za kratkoročne kredite, depoziti po dolgoročnih kreditih) in jih je treba v celoti odvajati v depozit pri Narodni banki. Uvedba novega instrumenta obveznih rezerv je utemeljena iz monetarno-kreditnih razlogov. Podobni ukrepi se uspešno izvajajo tudi v drugih državah v zvezi z vodenjem denarne poli-

tike in zaradi varovanja stabilnosti denarja.

IZVAJANJA GUVERNERJA NARODNE BANKE VOJINA GUZINE

Na zborovanju so bili v diskusiji izraženi nekateri pomisleki proti uvedbi obveznih rezerv z utemeljitvijo, da Narodna banka itak po večini kreditira komunalne banke in bi lahko isto funkcijo opravljal kredit Narodne banke.

V diskusiji se je oglasil k besedi guverner Narodne banke Vojin Guzina, ki je utemeljil uvedbo novih instrumentov predvsem z delno spremenjeno funkcijo bank in celotnega kreditnega sistema. Danes je poudarek predvsem na kreditno-monetarni funkciji bančnega aparata. Te funkcije ne more dovolj uspešno opravljati notni bančni sistem Narodne banke. Pogosto se dogaja, da se določena kreditna politika sicer direktivno izvaja, vendar le formalistično. Zaradi tega so večkrat prizadete tiste gospodarske organizacije, ki so sicer objektivno upravičene do kredita, ne morejo pa ga dobiti, ker ne izpolnjujejo nekaterih formalnosti.

Za Slavkom Komarjem so govorili še ljudski poslanci Andrija Subat, Vojin Popović, Ilija Materić in Josip Zmajčič. Na koncu skupne seje sta bila izvoljena za sodnika Zveznega vrhovnega sodišča dosednji sodnik Vrhovnega sodišča Srbije Mirko Gavrančić in dosednji sodnik Hrvatske dr. Božidar Kraus.

Po skupni seji je bila seja Zbora proizvajalcev, na kateri so sprejeli osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o agrarni reformi in kolonizaciji. Ta dom je izčrpal tudi ostale točke svojega dnevnega reda.

Nocoj okrog 19. ure je bilo zaključeno zasedanje Zvezne ljudske skupščine. Na ločenih sejah sta Zvezni svet in Zbor proizvajalcev izčrpal vse točke dnevnega reda. V obeh domovih je bil sprejet zakonski osnutek o spremembah in dopolnitvah zakona o agrarni reformi in kolonizaciji. Zvezni svet je sprejel tudi zakon o sanitarni inspekciji in zakon o vojaško pomorskih zastavah.

S ČETRTEGA ZASEDANJA ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Iz poročil posameznih zbornic

Zvezna ljudska skupščina je v četrtek na skupni seji obeh domov nadaljevala obravnavanje poročila Zveznega izvršnega sveta. Poslanec Tone Fajfar je poudaril uspehe na področju zdravstva in govoril zlasti o položaju v Sloveniji. Omenil je več primerov široke razpredenosti zdravstvenega omrežja v tej republici. Dosedanja praksa družbenega upravljanja v zdravstveni službi, v katerem sodeluje 3500 ljudi, je rodila zelo lepe sadove. Poslanec Fajfar meni, da je treba obdoditi nekatere težnje, da bi se socialno zavarovanje še bolj decentraliziralo.

Potem je govoril generalni tajnik Zvezne industrijske zbornice Ivo Barbarić in poudaril, da je bilo glavno vprašanje upravnega odbora, kako zboljšati delo zunanjetrgovinskih organizacij. Prva naloga zbornice je bila, da je postopoma upostavila red in disciplino med svojimi člani in njihovo delo organizirala na način, ki bo omogočil ugodnejšo prodajo naših izdelkov. Sedanja organizacija kontrole nad kakovostjo izvoza namenjenih kmetij-

skih pridelkov ima na terenu 481 kontrolorjev in 510 nakladalnih postaj. Zunanjetrgovinska zbornica se je ukvarjala zlasti z revizijo registracije zunanjetrgovinskih organizacij. Po reviziji se je število zunanjetrgovinskih podjetij skrčilo od 599 na 388.

V razpravo o poročilu Zunanjetrgovinske zbornice so posegli trije poslanci. Milan Vučić je ostro obsodil nezdrav konkurenčni boj naših podjetij na tujih trgih, poslanec Josip Zmajčič pa je govoril o izvozu prašičev in potrebi po tesnejši povezanosti proizvajalcev in zbornic. Po mnenju poslance Radivoja Kešića je število zunanjetrgovinskih podjetij še zmeraj preveliko. Samo 12 podjetij je izvozilo za 37,5 milijarde blaga, vseh ostalih 213 pa za 30,8 milijarde.

Predsednik Zvezne gradbene zbornice poslanec Zbora proizvajalcev Boris Bakrač je v svojem poročilu omenil, da napoveduje začetek letošnje gradbene dejavnosti znatno težavnejši položaj za gradbeništvo kakor je bil lani. Težave bo treba pripisati v glavnem trem okoliščinam, in sicer

Z decentralizacijo kreditnega aparata bomo lahko marsikatero pomanjkljivost na področju kreditiranja laže odpravili, ker imajo komunalne banke neposrednejši stik z gospodarskimi organizacijami. Razen tega se družbeno upravljanje laže razvija v decentraliziranih bankah kakor v notni banki. Seveda pa so potrebni ukrepi, da se zagotovi pravilno poslovanje komunalnih bank. Predvsem se mora še poglobiti učinkovitost družbeno-obračunske funkcije bank, kot sistema preventivne kontrole (družbena evidenca). Po mnenju guvernerja je naloga nove zveze, prispevati k nadaljnjemu razvoju bančne družbene kontrole. Prav tako je treba preprečiti, da ne pride do odstopanja pri izvajanju bančne kreditno-monetarne funkcije. Res je, da Narodna banka s kreditom, ki ga daje bankam, lahko ob določenih pogojih preprečuje ekspanzijo kreditov, vendar se vezanost komunalnih bank v kreditnem poslovanju ni izkazala kot dobra, zlasti ne v primerih, ko je Narodna banka kontrolirala vsak posamezni primer odobranja kredita po komunalnih bankah, kar se je dogajalo tudi v Sloveniji.

Zdaj se vse bolj razvija depozitna služba pri komunalnih bankah, ki se kaže v naraščanju raznih vlog, sredstev na žiro računih in skladov gospodarskih organizacij. Treba je čimprej najti instrumente, ki bodo urejali porabo teh sredstev. Uvedba obveznih rezerv predstavlja tak instrument, s katerim bo mogoče uspešno in objektivno opravljati regulativne naloge, kakor bi to mogla Narodna banka s krediti, ki jih daje bankam. V socialističnem gospodarstvu so težnje ke ekspanziji večje kakor kjer-

V POČASTITEV ROJSTNEGA DNE PREDSEDNIKA TITA

Slovenske štafete bodo stekle čez teden dni

Se teden dni nas loči od trenutka, ko bodo prvi nosilci Titove štafete stekli iz različnih krajev Slovenije in tako začeli letošnjo tradicionalno manifestacijo v počastitev rojstnega dne maršala Tita. Dne 19. maja ob 17. uri se bo pred svečano tribuno pri Narodnem domu zbralo sedem glavnih in dve vojaški štafeti, po krajišči svečanosti pa bosta osrednja slovenska in vojaška štafeta nadaljevali pot proti Zagrebu.

Prvi bosta krenili na pot štafeti iz Lendave in Zeleznih dveri. Lendavska štafeta začne teči 18. maja v zgodnjih jutranjih urah in bo obiskala Murško Sobotu, Gornjo Radgono, Dravograd in prek Kamnika pritekla v Ljubljano. Štafeta iz Zeleznih dveri bo prav tako krenila 18. maja jutraj, tekla pa bo prek Maribora, Celja, Zidanega mosta in Litije. V popoldanskih urah 18. maja bodo prvi tekači zapustili Bovec in Crnomelj. Bovška štafeta se bo naslednji dan priključila na Razdrtem štafeti iz Koprja, štafeta iz Kočevja pa bo prek Ribnice in Turjaka prispela v Ljubljano. Dne 19. maja v zgodnjih jutranjih urah pa bosta stekli Triglavski štafeta in štafeta iz Koprja.

Enote kopenske vojske bodo s tremi štafetami poslane pozdrav svojemu vrhovnemu komandantu. Ena teh štafet bo začela svoj pot v Sloveniji v Mariboru ter prek Dravograda krenila v Ljubljano. Tej se bo priključila

štafeta proletarskih enot iz Postojne.

Rojstni dan maršala Tita bodo s štafetami proslavili tudi klubi Ljudske tehnike. Radioamaterji bodo spet prenašali pozdravni telegram, brodarji bodo zaveslali z Jesenic mimo Ljubljane proti Zidanemu mostu, po Savinji od Polzele do Zidanega mosta in po Dravi od Ruš mima Maribora. Ormožski Osijake. Avto-moto društva pripravljajo pet štafet, ki bodo 19. maja krenile iz Pirana, Ljubelja, Crne na Koroškem, iz Murske Sobotne in Kumrovc.

Golobi bodo s pozdravi Titu vzleteli 12. maja v Koprju ter leteli prek Reke in Triglava, 14. maja pa bodo ponovno zleteli s Trga revolucije.

Razen omenjenih glavnih štafet pa pripravljajo partizanska društva lokalne štafete, ki jih bodo spremljali z različnimi svečanostmi pred spomeniki in na zgodovinskih krajih. V ljubljanskem okraju bo predvidoma 15 lokalnih štafet.

znatni zakasnitvi družbenih planov, zmanjšanju obsega in znatnim spremembam v sestavi investicij ter neplačanem delom iz lanskega leta, kar je povzročilo pomanjkanje obratnih sredstev. Glede bodočih nalog zbornice je Bakrač poudaril, da bo najvažnejše vprašanje je zmeraj delovna storilnost. Za njeno povečanje je eden glavnih činiteljev spodbujanje s plačnim sistemom. Racionalizacija uporabe osnovnih sredstev in bolj sistematično obravnavanje vprašanja mehanizacije in opreme gradbeništva je druga važna naloga. Razviti je treba sistem šolanja kadrov, ker je njihova vloga v gradbeništvu važnejša, kakor v drugih gospodarskih panogah. Poskrbeti je treba tudi za hitrejšo izdelavo načrtov.

V poročilu Zvezne prometne zbornice, ki ga je prebral njen predsednik poslanec Zveznega sveta Jože Borštnar, so našli uspehi zbornice v desetih mesecih njenega delovanja in najvažnejša organizacijska vprašanja, ki jih bo treba urediti. Zbornica pripravila perspektivni plan našega

prometa. Pripravila je tudi gradivo za nedavno širše posvetovanje o cestnem prometu. Zdej pripravljajo osnutke osnovnih zakonov in drugih predpisov s področja prometa.

Potem je govoril generalni tajnik Zveze trgovinskih zbornic Rista Bajalski. V obširnem govoru je poudaril, da bo zveza tudi v prihodnje izpolnjevala naloge, ki so odločilnega pomena za stabilizacijo trga. Prizadevala si bo, da bo bolj zajela tržne presežke kmetijskih pridelkov in jih usmerila v potrošniška središča. Pospeševala bo organizacijo odkupa, razvijala blagovno menjavo z vasio in skrbela za preskrbo trga v celoti, zlasti pa trga velikih potrošniških središč z zadostnimi količinami industrijskih izdelkov, živil in kuriva. Njena posebna naloga bo, pospeševati organizacijo in tehnično opremljenost trga, zlasti trga kmetijskih pridelkov.

Ko je govoril o svetih potrošnikov, je tov. Bajalski poudaril, da jih je bilo doslej upostavljenih 1237, od teh pri podjetjih za promet s kmetijskimi pridelki 483, za promet z mešanim blagom 471 in za promet z industrijskimi izdelki 283. Ti podatki kažejo, da napreduje upostavljanje svetov potrošnikov počasi. Eden izmed vzrokov je pomanjkanje enotnih predpisov in napokov o načinu volitev ter o pravicah in dolžnostih svetov potrošnikov. Posledica tega so nepravilnosti v njihovem delu. Predpisi, ki jih zdaj pripravljajo na pristojnem mestu, bodo odstranili večino dosedanjih težav in pripomogli, da se bo ta koristna oblika družbene kontrole v trgovini bolje in hitreje uveljavila.

Na popoldanski skupni seji obeh domov, ki ji je predsedoval podpredsednik Vladimir Simić, je predsednik Zveze kmetijskih zbornic Petar Zečević poročal o dosedanjem delu Zveze. O delu zveze obrtnih zbornic je poročal njen predsednik Dobrosav Gajić. Poudaril je, da si nekatere obrtne organizacije družbenega sektorja prizadevajo obravnavati svoje zadeve zunaj zbornic, kar znatno otežkoča delo Zveze. O delu Zveze gostinskih zbornic je poročal njen predsednik Krsto Filipović. Poudaril je, da je s prenosom pristojnosti glede ureditve dejavnosti in obveznosti gostinskih podjetij na ljudske odbore omogočena večja dejavnost gostinskih zbornic.

Kongres upodablajočih umetnikov Jugoslavije

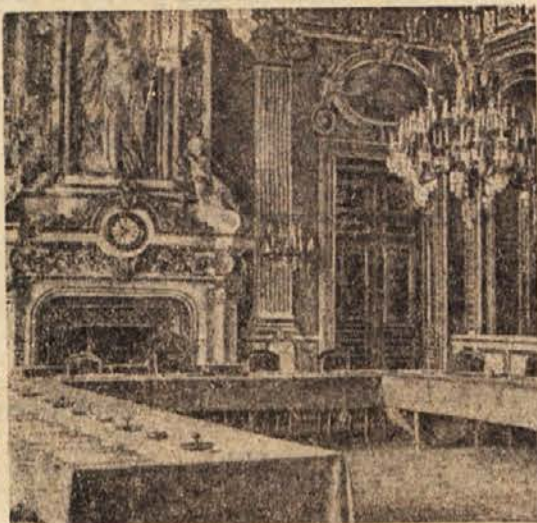
Na IV. kongresu upodablajočih umetnikov Jugoslavije v Sarajevu je bilo včeraj prebranih več koreferatov, nanašajočih se na najvažnejše probleme upodablajočih umetnosti v Jugoslaviji. V svojem izjavljanju se je arh. Oliver Minić zavzel za ustvarjalno in enakovrno sodelovanje med arhitekti, slikarji in kiparji. O likovni kritiki je govoril Miodrag Protić in poudaril njeno začetniško fazo in pomanjkanje tradicije. O likovni vzgoji mladine je govorila Alenka Gerlovičeva, ki je poudarila, da je treba ta problem nemudoma urediti, če želimo dobiti novo naraščajočo množico širšim likovnim obzorjem. Razen tega je bilo podanih še nekaj drugih referatov.

Perspektive nadaljnjih stikov med Francijo in Jugoslavijo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Sinoči je zunanji minister Christian Pineau priredil slovesno večerjo predsedniku republike Tita, njegovi soprogi in predsedniku Francoske republike Renéju Cotyju. V Quay d'Orsayu so bili zbrani vse spremstvo predsednika Tita, veleposlanik dr. Aleš Bebler, člani francoske vlade in ugledne osebnosti pariškega javnega in kulturnega življenja.

Predsednika Tita in njegovo soprogo je pri vrodu v zunanje ministrstvo pozdravil minister Pineau, nato pa tudi predsednik francoske republike René Coty. V salonu Rotonde so maršalu Titu predstavili prisotne osebnosti. Med večerjo je Christian Pineau nazdravil predsedniku Titu z naslednjimi besedami:

Pogled na slovito »Dvorano ure« v francoskem zunanjem ministrstvu na Quay d'Orsayu

ZDRAVICA CHRISTIANA PINEAUJA

Nova prizadevanja Francije za zблиžanje in sporazumevanje med narodi

Gospod predsednik! Vaša navzočnost v Parizu, v tem ministrstvu za zunanje zadeve, v katerem se je drug za drugim zvrstilo toliko zgodovinskih dogodkov, je za vladu, ki ji imam čast pripadati, posebnega pomena.

Gospod predsednik, z vašim dvojnimi in vidnim svojstvom šefa države in šefa vlade, zastopata slavno deželo, s katero je bila Francija vedno povezana s številnimi vezmi. Vi predstavljate ne samo vrhunec dolge in slavne zgodovine, ampak tudi nove ustanove in upanje, ki ga vaše pomembne stvaritve nosijo v sebi za prihodnost.

Mnogo je Francozov, ki so v zadnjih letih po vzoru našega predsednika vlade skušali priti v neposreden stik s sodobno Jugoslavijo. Tisti pa, ki niso obiskali vaše države, jo vendarle poznajo po dolgem prijateljstvu med našimi narodi.

Isto prizadevanje, da bi dosegli neodvisnost, isti rodoljubni ponos sta značilna za naši državi, sta ključ do njuni zgodovini. V burnih letih bosta za svobodo je dobil naš odpor proti napadalcu

podobne oblike. Tako pri vas kakor pri nas je bil hkrati kolektiven in posamičen. Na poskusne zasluževanja so državljani naših dveh dežel znali odgovoriti s spontanimi zavračanjem. Mnogo izmed njih si je priborilo svoje mesto v skupnem boju in je za skupno stvar žrtvovalo življenje ali svobodo. Ta skrita junaška dejanja, ta anonimni boj naših narodov, vse to je bilo za osvoboditev prispevek neprecenljive vrednosti. Novice, ki so jih člani francoskega odpora prejemali o vaših bojih in vaših uspehih, so jim dajale veliko poguma. Znano mi je, da je zmaga svobode v Franciji vzbudila velik odmev v vaši deželi.

Se enkrat bi hotel izreči za služeno priznanje zadržanju vaše dežele. Pred nekaj leti smo videli, kako je zbudila občudovanje vsega sveta s svojo odločnostjo. Čeprav je bila osamljena in so jo obdajale nevarnosti vzdolž vseh njenih meja, je Jugoslavija ostala trdno na nogah. In to kljub temu, da so jo hoteli prisiliti na kolena. Z občudovanjem smo se učili ob tem primeru.

lahko Jugoslavija in Francija zaradi svojega prijateljstva odigrala posebno vlogo.

Dva osnovna problema zahtevata, da jima posvetimo naše glavne skupne napore.

Prvi problem je vloga, ki naj jo ima OZN. V zadnjih letih,

kljub nekaterim neizbežnim razlikam, nista Jugoslavija in Francija ničesar opustili, da bi imela ta organizacija dejansko tiste funkcije, katere so ji poverili njeni ustanovitelji: vzdrževanje miru in zблиževanje med narodi. Ali ni mar umestno izkoristiti trenutek, ko je napetost med državami manjša in ko lahko upamo v napredek na področju razorožitve, da bi še enkrat potrdili našo vero v to univerzalno organizacijo.

Obnova njenega vpliva naj bi jo pripeljala do tega, da bi se bolj bavila z drugim problemom, o katerem bi rad govoril: s problemom širšega izenačevanja blagostanja, z dajanjem večje pomoči nerazvitim državam.

V tem pogledu imata Jugoslavija in Francija enake namene. Veliko gibanje neodvisnosti, ki se pojavlja v svetu, zahteva novo definicijo gospodarskih odnosov med industrializiranimi državami in tistimi področji, kjer je gospodarski razvoj še slab. Kakšen naj bi bil pravzaprav resnični smisel besede »neodvisnost«, če je ta vezana na stagnacijo? Nedavna izkustva so koristno prispevala k rešitvi tega problema. V Evropi se krog narodov, ki so sklenili, da združijo svoje gospodarske napore, širi. Francija je pred kratkim predlagala Atlantski zvezi načrt pomoči nerazvitim državam in bili bi srečni, če bi ga naši jugoslovanski prijatelji ugodno ocenili in podprli.

Evropska vprašanja

Pomen in vloga ustanov, ki bi bile sposobne dati pomoč, se morata razviti do svetovne višine, če naj ugodimo vsem večjim potrebam prizadetih narodov. Takšna pomoč lahko obsega zdravje medsebojno gospodarsko odvisnost samo v tolikšni meri, kolikor bo — če izključimo vsako skrito politično ali vojaško namero — njen edini cilj socialni in gospodarski napredek človeštva.

Znane so vam nekatere naše težave. Spremljali ste jih neposredno in poznate življenjski pomen, ki ga za Francijo in Evropo predstavlja družbeni, gospodarski in politični razvoj področja, ki je na prvem mestu v naporih naše vlade. Mislim na Severno Afriko. Francija skuša danes pomagati Severni Afriki, da bi se ta še bolj vključila v sodobno gospodarstvo in se trudi, da bi ji nadoknadila pomanjkljiva sredstva.

Področje našega sodelovanja je veliko. Volja in duh iniciative naših dveh vlad, je še dejal g. Pineau, nam bosta pomagala utreti pot. S tem bosta Francija in Jugoslavija učinkovito koristili miru in sodelovanju med vsemi narodi brez izjeme. Prepričan sem, da bodo rezultati ustrezali našim željam.

Maršal Tito je najprej nazdravil predsedniku republike Cotyju. Dejal je:

še vedno omejujejo svobodno izmenjavo blaga itd.

Vlada vaše države je razvila doslej živahno dejavnost prav v tej smeri. Zlasti bi želel poudariti kot zelo realistično in koristno pobudo, da bi tudi z omejenimi aranzmaji za razorožitev okreplili mednarodno zaupanje in s tem olajšali rešitev mnogih drugih spornih vprašanj. Razorožitev danes ni samo sredstvo za ustavitve obstoječe samomorilske tekme v oboroževanju in kopičenju vseh vrst orožja, tudi termotunkearnega, ampak tudi pot, ki vodi k širšemu in vsestranskemu mednarodnemu sporazumevanju.

Jugoslavija in evropske organizacije

S posebno pozornostjo sem poslušal vaše besede o pobudi, ki jo je vaša vlada pred kratkim prevzela pri reševanju vprašanja pomoči nerazvitim državam. Vsekakor vam je dobro znano, da je Jugoslavija dolga leta ob vsaki priložnosti in na najrazličnejših mednarodnih forumih predstavljal v prvo vrsto pravih problemov. Se posebej se strinjam z vami, gospod minister, da lahko ta pobuda uspe samo, če jo bodo inspirirali ideali socialnega in gospodarskega napredka ter solidarnosti človeštva. Nismo imeli možnosti proučiti v podrobnosti predlogov, ki ste jih v tem pogledu stavili te dni v imenu vaše vlade, vendar vam lahko zagotovem, da bo deležno naše polne podpore vsako prizadevanje, da bi reševanje tega problema postalo ena izmed glavnih nalog OZNe.

V Jugoslaviji nam je dobro znano, v kolikšni meri je Francija angažirana v različnih načrtih in poskusih povezave in združitve Evrope. Čeprav sta naši državi v različnih zemljepisnih področjih evropske celine, so nas izkušnje iz preteklosti naučile, da smo v urah težkih preizkušenj doživljali enako usodo. Izkušnje in splošni razvoj sveta, ki teži z vedno tesnejšim povezovanjem v regionalnih in svetovnih razmerjih k svoji enotnosti, nam dokazujejo, da je prišel čas, da bi tudi evropski narodi skupaj in organizirano začeli reševati svoje medsebojne probleme tako na splošno političnem kakor tudi na gospodarskem in kulturnem področju. Prepričan sem, da lahko Francija in Jugoslavija tudi pri tem prispevata k premagovanju zaprek, ki so še na poti vedno širšega zajemanja evropskih držav v splošno evropske sporazume, ki lahko koristijo narodom Evrope in stvari miru, miroljubnega sodelovanja, napredka in blaginje. Uspoštevaje pomen evropskega sodelovanja tudi v njenih začetnih oblikah, Jugoslavija sodeluje in bo skušala razširiti svoje sodelovanje v posameznih organizacijah, ki so si zastavile nalogo, da razvijejo evropsko sodelovanje.

Nove možnosti sodelovanja

Gospod minister! Prepričan sem, da delim vaše mnenje, če ugotovim, da zahtevajo naš obisk in dosedaj opravljeni razgovori od nas, da nadaljujemo skupne napore za poglobitev razumevanja in prijateljstva na vseh področjih naših odnosov. Menim, da smo lahko obojestransko ocenili, koliko nam je koristila neposredna in odkrita izmenjava misli: prepričani smo, da bomo sodelovali v tej smeri tudi v bodoče. Na drugi strani pa menim, da se je med obiskom pokazalo, da obstajajo še nekatere neizkoriščene možnosti za medsebojno zблиževanje. Zato menim, da smo lahko vsi zadovoljni, če bo obisk služil za spodbudo, za okrepitev vezi in prijateljstva med našima državama.

Na koncu mi dovolite, da poudarim posebno zadovoljstvo, ker mi je obisk omogočil še bolj spoznati vaš veliki narod in nekatere izmed njegovih uspehov. Ze samo ime vaše države vzbuja v nas asociacije na nekatere izmed največjih pridobitev človeškega razuma in dela ter napredka sploh. Z imenom Francije je tesno povezana zgodovina sodobne družbe. Francija je lahko ponosna na tisto, kar je dala na področju znanosti, literature in umetnosti. Na osnovi tega, kar sem tu videl in kar je splošno znano, menim, da mora biti Francija ponosna na občudovanja vredno delo svojih znanstvenikov in delovnih množic na področju gospodarske izgradnje svoje države. Ti rezultati in uspehi vselej tudi nas kot iskrene prijatelje Francije in želimo ji še nadaljnje uspehe na poti napredka.

ODGOVOR PREDSEDNIKA REPUBLIKE TITA

Po načelih aktivne koeksistence

»Gospod predsednik! V veliko zadovoljstvo mi je, da prisostvujete tej večerji. Razen visokega spoštovanja do vas kot poglavarja prijateljske Francije čutim do vas tudi globoko hvalečnost za vso pozornost, ki ste mi jo izkazali. V teh nepozabnih dneh sem imel mnogo priložnosti, da sem začel globoko ceniti človeka, na katerem leži težka odgovornost, da predstavlja plemenit narod, človeka, ki je iskren zagovornik prijateljstva in zблиževanja med narodi naših držav, pa tudi gostoljuben gostitelj.«

Potem se je predsednik Tito zahvalil zunanjemu ministru Pineauju. V svojem odgovoru je dejal:

Gospod minister! Predvsem bi se vam želel zahvaliti za prijateljske besede, ki ste jih naslovili na jugoslovanske narode in mene osebno. Bodite prepričani, da je dal vsak dan bivanja v vaši središčni priložnosti, da smo se prepričali o iskrenosti in prijateljskih čustvih francoskega naroda do jugoslovanskih narodov. Veseli me, da so ta čustva popolnoma enaka čustvom, ki jih gojijo jugoslovanski narodi za veliki in plemeniti francoski narod.

Jugoslovanski narodi se zavajajo vloge in pomena vaše države v svetu. Močna in napredna Francija je bistveno važna za varnost Evrope in mir med narodi. Zato se veselimo uspehov, ki jih je dosegla v utrditvi notranjega položaja in na mednarodnem področju. V tem smislu smo pozdravili sporazume, ki so postavili stike, ki vežejo Francijo s posameznimi državami Francoske unije, na nove temelje. Prepričani smo, da bodo tudi ostala

še nerešena vprašanja urejena zadovoljivo tako za Francijo kot za vse ostale prizadete.

Se posebej se veselimo, ker je Francija pod držnim in realističnim vodstvom vaše vlade prevzela vrsto koristnih pobud in okreplila aktivnost za izkoriščanje možnosti za krepitev mednarodnega zaupanja in razumevanja. Pri tem z velikim zadovoljstvom ugotavljamo, da se mnoga izmed naših stališč ujemajo.

Zbliževanje Vzhoda in Zahoda

Prepričan sem, da kot trdni prijatelji naše države z velikim zanimanjem spremljate našo politiko in problematiko, tako kot mi spremljamo vašo. Prepričan sem tudi, da ste tudi vi v enaki meri zadovoljni kot mi, da je na mednarodnem področju prišlo do znatnega izboljšanja in do pozitivne metode pogajanj in stikov. Naše skupno zadovoljstvo temelji na dejstvu, da je našima državama skupni splošni cilj trajna okrepitev miru in miroljubno mednarodno sodelovanje. Ni razloga, da bi zamožili, da so v ne-

katerih naših presoajah in stališčih tudi razlike, toda te so nujna posledica različnega položaja in razvoja naših držav. Posledica so tudi določenih obveznosti, ki jih je vaša država prevzela v okviru posameznih političnih grupacij. Mi pozdravljamo vsako iniciativo, ki je usmerjena v zблиževanju dveh do večeraj nasprotnih si tabovorov. Se posebej bi želel poudariti — glede na to, da v svetu, ki je vaje gledati skozi prizmo blokov, še danes pogostoma prihajajo do napačnih zaključkov na račun izvenblokovskih držav — toda čeprav je zunaj takšnih grupacij, Jugoslavija želi predvsem ostati do skrajnosti dosledna obveznostim, ki jih je sprejela kot članica OZN in kot eden izmed pobornikov politike koeksistence. Lahko rečem, da želimo voditi neodvisno politiko, kakršno smo vodili doslej. Globoko smo prepričani, da je naša politika koristila in še koristi tako Zahodu kot Vzhodu, to je nujenemu zблиževanju. Čeprav ponovno pridobivamo prijatelje na Vzhodu, nikakor ne želimo odriniti prijateljev, ki jih imamo na Zahodu.

Ne glede na ideološke razlike

Politika koeksistence, kakor jo mi razumemo, kot konstruktivno, pozitivno in aktivno sodelovanje med vsemi državami, izražena v vseh oblikah medsebojnih odnosov ne glede na ideološke in drugačne razlike ter na osnovi enakopravnosti, prispeva k trajnejši okrepitvi miru. Prispeva tudi k okrepitvi vloge in pomena OZNe, ki je njenim ciljem in ustanovni listini naša zunanja politika globoko privržena. Univerzalni značaj OZN in načela, na katerih temelji, ustvarjata najširše možnosti za združitve vseh narodov sveta pri reševanju raznih mednarodnih problemov.

Odstranjevanje nezaupanja

Toda doslednejše in popolnejše izvajanje konstruktivne politike v odnosih med državami, v prvi vrsti pa med posameznimi veselili, bo možno šele takrat, ko bo splahnelo nakopičeno nezaupanje, ki še obstaja na svetu. To je po našem globokem prepričanju možno doseči samo z obnovitvijo stikov in izmenjav mnenj, s pogajanjem in oživiljanjem medsebojnih stikov, zlasti na gospodarskem in kulturnem področju, z odstranjevanjem zaprek, ki

Zanimanje Francije za naš razvoj

Mir je prišel. Za nas in za vas je bilo potrebno, da se posvetimo nalogam obnove. Rad bi izrazil polno zanimanje, ki ga v Franciji zbuja delo, ki ste ga bili vi začeli. Ko ste dali ljudstvu upravo nad nacionalnim bogastvom in ga pozvali, da prevzame odgovornost v upravljanju javnih poslov, ste hoteli utemeljiti jugoslovanski režim na načelih »družbene demokratičnosti«.

Potrebno je stopiti v boj z dolžnostmi delavske organizacije in upravljanja, da bi lahko razumeli zapletenost problemov, ki so se postavili pred vas. Kljub povojnim težavam ste vi, ne da bi zanikali načela, ki ste si jih zastavili, znali najti in uresničiti izvirne formule, prilagodne razburjivi in včasih nevarni stvarnosti.

Mi vemo, da so naši jugoslovanski prijatelji prav toliko realisti, kolikor prežeti z duhom neodvisnosti. Zato lahko ocenijo naše probleme z vseh njihovih najbolj zamotanih vidikov. Vsaka država najbolj ceni razumevanje, ki ji ga pokažejo njeni prijatelji v njenih najtežjih urah.

Področja sodelovanja

Področje našega sodelovanja je ogromno. Volja in iniciativnost naših dveh vlad nam bosta ob podpori našega prebivalstva pomagali, da mu utremo pot. Na ta način bosta Francija in Jugo-

slavija uspešno služili miru in sodelovanju med vsemi narodi. Prepričan sem, da bodo rezultati ustrezali našim upom in željam.

Naloga OZN

Toda danes, bolj kot kdaj koli prej, si ne moremo zamisliti napredka in blagostanja v nacionalni osamelosti. Ta dva sta močno odvisna od gospodarskih in političnih vezi z drugimi narodi. V takšni medsebojni odvisnosti

KOČA POPOVIĆ NA SESTANKU Z NOVINARJI

O pomenu državniškega obiska in o skupnih ciljih Francije in Jugoslavije

Pariz, 11. maja (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je nočoj v jugoslovanskem veleposlaništvu sprejel novinarje. Uvodoma jim je izjavil:

V veliko zadovoljstvo mi je, da imam priložnost srečati se s francoskimi, tujimi in jugoslovanskimi novinarji in odgovoriti na vprašanja, ki vas zanimajo.

Vi ste se bržkone seznanili z negibni in cilji obiska predsednika Tita v Franciji tako iz govorov obeh državnih poglavarjev, kakor tudi iz drugih govorov in izjav, podanih med obiskom. O razgovorih in o njihovem izidu je bilo danes objavljeno skupno poročilo, s katerega vsebino ste

bržkone prav tako že seznanjeni. Potemtakem sta tisk in širša javnost obveščena o glavnih obrisih, o bistvu razgovorov in o njihovih bogatih ter koristnih sadovih. S tem je tudi moja naloga na tej konferenci znatno olajšana in zato se lahko omejim samo na nekaj splošnih pripomb v zvezi z vsem tem dogodkom.

Predvsem bi želel poudariti, kako globok vtis je napravila na nas in kako nas je ganila izredno prijateljska pozornost predsednika republike g. Renéja Cotyja, francoske vlade in naroda do predsednika Tita. Tudi ljudstvo naše države je pod močnim vtisom tega obiska in zato bi želel izraziti iskreno zahvalo našim gostiteljem in poudariti, da vidimo v takšnem sprejemu živ dokaz prijateljskih čustev francoskega naroda do jugoslovanskega ljudstva.

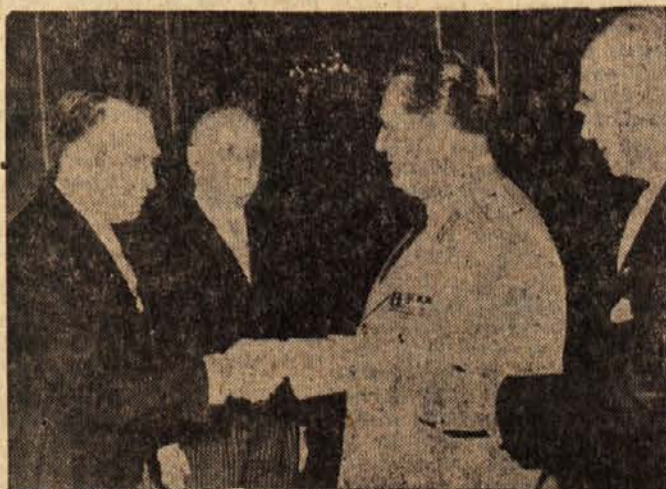
Prijateljstvo, ki je bilo ustvarjeno med narodi Francije in Jugoslavije v skupnem boju v preteklosti in okrepljeno zdaj v skupnem aktivnem prizadevanju za stvar miru, neodvisnosti in miroljubnega mednarodnega sodelovanja, je prišlo do polnega izraza med obiskom predsednika Tita na splošno in še posebej v razgovorih, ki smo jih imeli z vodilnimi francoskimi državniki. To prijateljstvo je prišlo do izraza tudi v visokem priznanju, ki je bilo izkazano predsedniku Titu s podelitvijo najvišjega francoskega vojaškega odlikovanja, do izraza pa je prišlo tudi na ganljiv način v mnogih pismih, ki so jih poslali posamezni preživeli udeleženci obeh svetovnih kata-

strof. Veseli me, da lahko rečem, da je to prijateljstvo obilo zdaj novo, vitalno spodbudo z našim skupnim sklepom, da medsebojne stike razširimo na vsa področja odnosov med našima dvema deželama.

V razgovorih, ki smo jih imeli, se je pokazalo, da obstoji med nami velika podobnost v presoji sedanjega mednarodnega položaja in da obe deželi v bistvu težita za istimi cilji — utrditi mir, okrepiti OZN, za spoštovanje načela neodvisnosti, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje stvari v odnosih med državami, za dajanjem pomoči, potrebne enakomernemu razvoju sveta prek OZN, za dosego sporazuma o razorožitvi in za odstranitvijo ovire na poti širšega evropskega sodelovanja itd.

Sodimo, da je tudi ta obisk potrdil, kolikšnega pomena so neposredni stiki in odkrita izmenjava misli. Po drugi strani pa smo globoko prepričani, da bi znatno olajšali krepitev zaupanja med narodi in ureditev raznih spornih vprašanj, če bi še pogumneje ubrali to pot. Spriču tega mislim, da bodo sadovi teh naših razgovorov, ki ne bodo koristili samo našima dvema deželama, izzvali povsod po svetu ugoden odmev.

Dovolite mi, da se na koncu zahvalim francoskemu tisku za pozornost, ki jo je posvetilo bivanju predsednika Tita v tej lepi deželi, s čimer je v marsičem prispevalo, da je jasno prišel do izraza prijateljski značaj tega obiska, navdihnjen od idealov miru in razumevanja med narodi.

Na sprejemu diplomatov v Elizejski palači: predsednik Tito in sovjetski veleposlanik Vinogradov

Letošnji gospodarski razvoj Gorenjske 60 večjih taborov, 3000 tabornikov

iz predloga družbenega plana Okrajnega ljudskega odbora Kranj za leto 1956

V ponedeljek, 14. t. m. bosta oba zbora OLO Kranj razpravljala in sklepala o predlogu okrajnega družbenega plana za l. 1956. Po tem predlogu plana se bo letos povečal družbeni proizvod v kranjskem okraju za 4,9% (lani se je povečal za 12,5%), v glavnem zaradi porasta industrijske proizvodnje, medtem ko računa predlog plana v kmetijstvu pri normalnih vremenskih razmerah s približno enako proizvodnjo kakor lani.

Fizični obseg industrijske proizvodnje se bo povečal za 4,6% (lani za 11,8%). Največji porast proizvodnje predvidevajo v kemični (38,6%), živilski (29%), gumarski (26%), lesni (22%) ter usnjarski in čevljarški industriji (18,3%). Razmeroma najmanjši porast fizičnega obsega proizvodnje predvidevajo tekstilna industrija (0,3%) in črna metalurgija (2,2%), ki pa sta najpomembnejši industrijski veji na Gorenjskem.

Črna metalurgija ter bombažna in gumarska industrija so pri planiranju proizvodnje upoštevale predvidene kontingente surovin iz uvoza. Ostala industrija planira povečanje proizvodnje na temelju boljše izkoriščenosti obstoječih proizvodnih možnosti in povečanem izkoriščanju kapacitet. Posamezna podjetja (predvsem kovinska) bodo morala presmerjati proizvodnjo od izdelovanja investicijske opreme na proizvodnjo artiklov za široko potrošnjo oziroma okrepi kooperacijo z drugimi podjetji (to velja zlasti za »Iskro«, ki na tej osnovi razširja proizvodnjo na področju avtoelektrike).

Medtem ko se bo fizični obseg proizvodnje povečal za 4,6%, se bo število delovne sile povečalo za 5,2% v primerjavi s povprečnim lanskim staležem. V elektrogospodarstvu predvidevajo povečanje staleža delovne sile iznad indeksa fizičnega obsega proizvodnje zato, da bi omejili nadurno delo. V tekstilni industriji nastaja enak disproporc zaradi povečanja remontov spritno dokajšnje iztrošenosti strojnega parka in zaradi nižjega proizvodnega plana pri nezmanjšanjem številu zaposlenih. Posamezne tekstilne tovarne pripominjajo, da so pri planiranju proizvodnje upoštevale predvidene kontingente surovin. Pri črni metalurgiji, v kateri so se poslabšali proizvodni pogoji, je proporc količinskega plana in števila zaposlenih izenačen, pripominjajo pa, da planirajo kvalitetnejšo proizvodnjo.

Če odštejemo omenjene tri industrijske veje, ki pa predstavljajo glavni del gorenjske industrije, se bo proizvodnost dela v ostali industriji povečala skupno za okrog 7%. Toda Svet za gospodarstvo OLO priporoča, naj okrajna komisija za plače v sodelovanju z drugimi organi pregleda v letošnjem letu podjetja, predvsem črne metalurgije in tekstilne industrije ter analizira vzroke, ki so povzročili nesorazmerje med količinsko proizvodnjo in številom zaposlenih, oziroma zniževanje proizvodnosti dela.

V letošnjem letu se bo izvoz industrijskih izdelkov povečal (po vrednosti) za 15,6%. K temu bodo največ prispevala podjetja črne metalurgije ter elektro-, lesne in usnjarske industrije, medtem ko izvoz tekstilnega blaga nazaduje spritno huiše konkurenca na inozemskem trgu.

Zmanjšanje investicijske graditve bo povzročilo letos znižanje vrednostnega obsega gradbenih storitev za 29,6%, pri zmanjšanju povprečnega staleža delovne sile za 17,2%. Gradbena podjetja se bodo morala pretežno usmeriti na stanovanjsko graditev in remontna dela ter spritno povečane konkurence skrbeti za povečitev gradbenih storitev.

Plan avtobusnih prevoznih podjetij v Kranju in Skofji Loki predvideva 16% več prevoženih kilometrov, tovarni cestni prevoz

pa se bo zmanjšal za 7% zaradi manjše zmogljivosti in dokajšnje izrabljenosti prevoznega parka.

V kmetijstvu zasebnega sektorja se je skupaj z dohodki iz gozdov povečal lani narodni dohodek za 40,5%, družbeni produkt socialističnega sektorja pa za 85%. To povečanje je posledica lanske izredne letine in uvajanja agrotehničnih ukrepov. Za leto se predvideva v kmetijstvu proizvodnja na ravni normalne letine, socialistična kmetijska gospodarstva pa planirajo zaradi izboljšanih proizvodnih pogojev dokajšnje povečanje proizvodnje. Predlog družbenega plana med drugim predvideva, da bodo v kmetijstvu zaradi rentabilnosti uporabili toliko umetnih gnojil kot lani (4349 ton). Predlog družbenega plana poudarja pomemb-

no vlogo kmetijskih zadrug pri razvijanju kmetijstva.

V gozdarstvu se predvideva, da bo v nedržavnih gozdovih posekano letos 94%, v gozdovih splošnega ljudskega premoženja pa 80% letnega prirastka, ki je bil ugotovljen s taksacijami v lanskem letu.

V trgovini na malo se predvideva povečanje blagovnega prometa za 3,4, za 10% pa se zmanjšuje grosistični promet, zato, ker se z novimi predpisi omejuje medgrosistični promet, razen tega pa prehaja del grosističnega prometa na gospodarske organizacije, ki imajo sedež izven kranjskega okraja.

Socialistični sektor obrti bo povečal promet storitev in proizvodnjo za 1,4%. Predlog okrajnega družbenega plana govori o ukrepih za napredek uslužnostne in proizvodne obrti, pri čemer opozarja na rastoče pomanjkanje uslužnostnih obrtnih obratov.

Gostinstvo in turizem sta lani zabeležila nad 90.700 domačih in inozemskih gostov (7,6% več kakor v l. 1954) ter 367.600 nočitev (kar je 9,9% več kot predlanskim). Hkrati predvidevata gostinstvo in turizem letos porast družbenega produkta za 4%.

V svojem drugem delu govori predlog o ekonomskih ukrepih za uresničenje družbenega plana OLO Kranj.

Letošnji program Združenja tabornikov Slovenije

Danes in jutri bo v Ljubljani plenum Združenja tabornikov Slovenije. Ta mladinska organizacija je v zadnjih petih letih dosegla zelo velik razmah. Taborniške enote so organizirane skoraj v vseh večjih mestih in industrijskih krajih, število članov pa se je od 700 pred petimi leti povečalo na 6500.

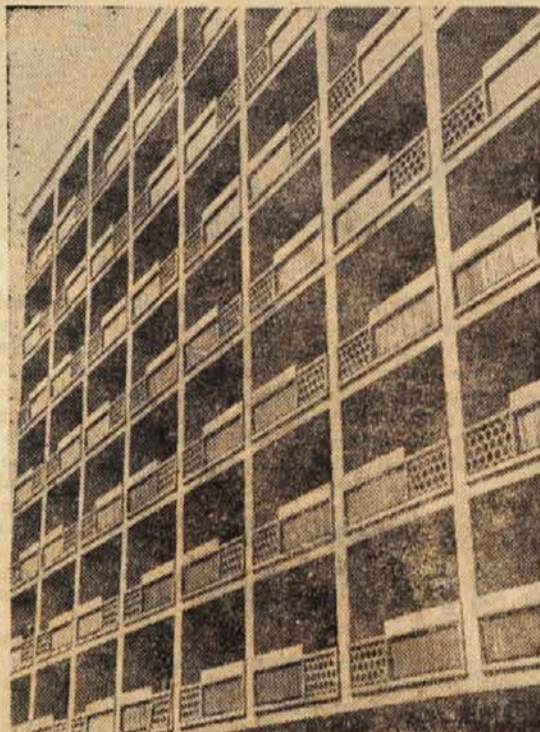
Vse enote Združenja tabornikov so ob prvih lepih spomladanskih dneh začele pripravljati svoje letošnje akcije. Ze 22. aprila, na Dan tabornikov so pripadniki te organizacije osnovali šest propagandnih taborov, od 1. maja pa so posamezni rodovi organizirali več izletov in pohodov. Tako je rod »Zmajev« odšel na izlet v partizansko bolnišnico »Frano«, gorenjski taborniki so obiskali znane partizanske kraje, rod »Dobre volje« pa je v Ljubljani razpel šotore ter privabil na stotine obiskovalcev. V mesecu maju pa bodo v vseh enotah priredili za svoje najmlajše praznovanje pomladi z igrami in tekmovaljem ter drugim prijetnim razvedrilom.

Taborniki organizirajo prek vsega leta izlete v naravo, saj smo jih lani naštel več kot 3000, najlepše pa je seveda poleti, ko odhajajo rodovi na taborjenja. Taborniške enote bodo letos organizirale več kot 60 večjih taborov, v katerih bo taborilo okrog 3000 tabornikov. Večina enot pa bo pripravila še vse potrebno za

tako imenovane potovalne tabore, ko potujejo taborniki v skupinah od 5 do 10 članov, največkrat s kolesi po svoji ožji domovini, pa tudi po vsej Jugoslaviji. Kakor vsako leto bodo tudi letos slovenski taborniki, okrog sto po številu, taborili v mednarodnem taboru »Rdečih sokolov« ob Millstättskem jezeru v Avstriji.

V Titovi štafeti bo sodelovalo okrog tisoč tabornikov, bodisi skupno z drugimi organizacijami, bodisi v lastnih lokalnih štafetah. Velik dogodek zanje pa bo tudi partizanski pohod v Kurnovec. V drugi polovici avgusta bodo krenile na to pot posamezne taborniške kolone, sestavljene po zgledu partizanskih enot. In tu, v rojstnem kraju maršala Tita, bo od 22. do 27. avgusta tudi IV. Zlet Združenja tabornikov Slovenije, ki bo pritegnil okrog 2000 mladih ljudi iz Slovenije, pa tudi zastopnike iz drugih republik. Ta Zlet bo imel tudi svoj delovni program, saj se bo mladina pomerila v različnih tekmovaljih, kjer bo treba dokazati taborniške spretnosti.

Velik pomen taborništvu ni le v tem, da omogoča mladini nekaj prijetnih tednov sredi zelene narave, temveč utrjuje duh te mladinske organizacije tudi globoko tovarištvo med mladino, hkrati pa jih taborništvu uči in navaja k zdravemu življenju ter jim nudi na najbolj pristopen način pouk iz praktičnega življenja. M. N.

Nova stanovanjska hiša, ki jo je zgradilo podjetje Zito v Kolodvorski ulici v Ljubljani, je že sprejela prve stanovalce.

Predlog za ustanovitev sindikalne koordinacijske komisije pri Elektrogospodarski skupnosti Slovenije

V »Slovenskem domu« v Rogaski Slatini je bil v četrtek in petek sestanek predstavnikov vseh sindikalnih podružnic pri elektrogospodarskih podjetjih Slovenije. Sestanek je na pobudo sindikalne podružnice pri Elektrogospodarski skupnosti Slovenije sklical Republiški odbor sindikata kovinarjev, v katerem so organizirane tudi podružnice pri elektrogospodarskih podjetjih.

Delegati sindikalnih podružnic pri elektrogospodarskih podjetjih Slovenije so razpravljali o številnih važnih vprašanjih in problemih, ki se nanašajo na organizacijo in delokrog kolektivov elektrogospodarskih podjetij, predvsem o potrebi povečave sindikalnih podružnic v Elektrogospodarski skupnosti Slovenije združenih podjetij o produktivnosti dela v elektrogospodarstvu, o sistematizaciji delovnih mest, o kadrovskem vprašanju, o normah, o higijeni in teh-

nični zaščiti, o stanovanjskem vprašanju, o počitniških domovih itd. Med drugim je bil sprejet sklep, da bodo predlagali Republiški odboru sindikata kovinarjev, naj bi ustanovili Sindikalno koordinacijsko komisijo elektrogospodarske skupnosti Slovenije, v kateri bodo zastopani predstavniki hidroelektrarn, termoelektrarn, omrežja in Uprave elektrogospodarske skupnosti.

Na zborovanju je bila izvoljena delegacija 10 zastopnikov elektrogospodarskih delovnih kolektivov, ki je položila venec spomeniku prvoborca za socializem, tov. Borisa Kidriča.

Na koncu zborovanja je bila sprejeta resolucija, ki bo predložena nadrejenim sindikalnim forumom in ki se nanaša na rešitev aktualnih problemov v okviru organizacije in dela sindikalnih podružnic pri elektrogospodarskih podjetjih Slovenije. V. S.

Letovanje vajejske mladine

Priprave na koristno akcijo, ki naj zboljša zdravstveno stanje vajencev

Se mnogo je nerešenih vprašanj in težav, ki se prepletajo v življenju vajejske mladine: zaščita vajencev pred ostanki izkoriščanja; ustvarjanje pogojev za aktivnejše vključevanje vajejske mladine v družbeno življenje; zdravstvene in socialne razmere med vajenci?

Odgovor na zadnje vprašanje nam pove, da gre za izredno slabe zdravstvene razmere med velikim številom naših vajencev. Ankete in analize so pokazale, da je med vajejsko mladino zaradi nezadovoljive prehrane, neurejenih stanovanjskih razmer, neprijetnih delovnih mest, pretiranega izkoriščanja v nekaterih obrtih izredno mnogo obolenj. Razen tega se pri vajencih v nekaterih obrtnih panogah pojavlja mnogo telesnih izobličnosti, saj je recimo pri čevljarji in krojaški obrti tudi do 50 odstotkov vajencev s telesno hibo.

Družbene organizacije posvečajo vse večjo skrb še tem nerešenim vprašanjem življenja vajejske mladine. Prav v letošnjem letu pripravljajo med drugim veliko akcijo — letovanje vajejske mladine. Z letovanji in taborjenji izboljšujemo zdravstveno stanje mladih ljudi, hkrati pa posredujemo in razvijamo med temi mladimi fizičnimi delavci različne oblike družabnega življenja, za katere so med letom morda prikrajšani. Dosedanje kolonije in letovanja so zajele razmeroma majhen del vajejske mladine, še prav posebno pre-

malo jih je bilo iz socialno najšibkejših družin.

Zato velja za letošnjo akcijo načelo: čim več vajencev na letovanja in taborjenja. V duhu tega načela je pričel z delom tudi poseben »Odbor za letovanje vajencev«, ki so ga ustanovili pri glavnem odboru Zveze prijateljev mladine in v katerem sodelujejo naslednje organizacije, organi in združenja: Zveza prijateljev mladine, Centralni komite LMS, Trgovinska zbornica, Obrtna zbornica, Počitniška zveza, Združenje tabornikov, TVD »Partizan«, Gasilska zveza, Zveza borcev, Zveza športov, Centralni higienski zavod, Državni zavod za socialno zavarovanje, Svet za prosveto in Republiško združenje učiteljev strokovnih šol. Omenjeni odbor so ustanovili z nalogo, da na eni strani zbere čim več sredstev za uresničitev te akcije, hkrati pa nudi vso strokovno in moralno pomoč v pripravah na letovanje in pri razvijanju življenja v teh taboriščih in letoviščih. Ze v tem mesecu bo odbor s krajšimi seminarji izloal tudi vodstveni kader vajejskih letovanj. K sodelovanju v vodstvo letovanj bodo povabili razen prosvetnih delavcev tudi dobre in med vajenci cenjene mojstre, člane delavskih svetov in uprav podjetij.

Tudi okrajji že ustanavljajo okrajne odbore za letovanje vajencev. Le-ti imajo nalogo, da pripravijo podrobnejše programe za vajejsce s svojega področja ter najdejo vse možnosti za uresničitev ciljev akcije. -lg

LEOPOLD BIZJAK

V Smarjeti pri Pesnici so večeraj pokopali pokojnega visjega vodnika Ljudske milice Leopolda Bizjaka s postaje LM Kosaki pri Mariboru. Pri opravljanju službenih dolžnosti ga je zadela zločina krogla.

Dorastel je v siromašni, zavedni kmečki družini v Gornjem Kanomlju pri Idriji. Ze kmalu si je moral sam služiti kruh. Sredi leta 1945 so vsi štirje domaći sinovi vstopili v NOV. Med njimi je bil tudi Leopold, ki je bil najprej v Vojkovi brigadi, kmalu nato pa kot braher borec dodeljen zaščitnemu bataljonu štaba IX. korpusa, kjer je ostal do osvoboditve. Po vojni je kot miličnik služboval nekaj časa na Primorskem, nato pa v mariborski okolici.

Višji vodnik Leopold Bizjak je bil z gled predanega in neuklonjivega miličnika ter nesehičnega tovarisa. Ljudska milica je z njim izgubila enega izmed najpožrtvovalnejših miličnikov, krajevne množične organizacije vzornega in delavnega člana, otroka in žena pa skrbnega družinskega očeta.

Za krajevni praznik — 11. maj — čestitamo vsem prebivalcem Cerknice in okolice, želimo jim še mnogo uspehov pri njihovih delovnih naporih

- Občinski ljudski odbor
- Občinski komite ZKS
- Občinski odbor Zveze borcev NOV
- Občinski odbor SZDL
- Občinski komite LMS
- Krajevni sindikalni svet
- Občinski odbor ZROJ
- Občinski odbor prostovoljnih gasilskih društev
- Občinski svet »Svoboda« in prosvetnih društev

Cerknica

Vsem delovnim ljudem čestitajo za krajevni praznik — 11. maj

- »Brest« — Cerknica
- Kmetijska zadruga — Grahovo
- Kmetijska zadruga — Cerknica
- Gostinsko podjetje — Cerknica
- »Vino« — Cerknica
- »Remontno podjetje« — Cerknica
- Valjčni mlin — Cerknica in krajevna obrtna podjetja

V OBČINI VIDEM-KRŠKO SE JE ZVIŠALO ŠTEVILO ČLANOV V SZDL

RAZPRAVA O GOSPODARSTVU

Ce bo kremenčev pesek, katerega nahajališča so na Raki in v njeni okolici, ustrezal proizvodnji nafte, bo imela občina nov vir dohodkov

Število članstva Socialistične zveze v občini Videm-Krško je bilo lansko leto sorazmerno še zelo nizko. Letos pa se je to stanje znatno izboljšalo, saj je že 50 odstotkov volivcev članov SZDL.

Občinski odbor SZDL je prišel do zaključka, da evidenca po osnovnih organizacijah v nekaterih primerih ni najboljša. Na Zdolah so na primer prikazovali 21 odstotkov članstva, revizija pa je pokazala, da je v članjenih 41 odstotkov vseh volivcev. Podobnih primerov je še več, zato je treba prav temu posvetiti več skrbi, da se bo končno prikazalo resnično stanje števila članstva SZDL.

Letošnje zimsko izobraževanje je bilo zadovoljivo. V sleherni vasi občine so bila razna stro-

kovna in politična predavanja, razni diskusijski večeri in gospodinjski tečaj. Precejšnje težave so bile v Dolenji vasi; z ustanovitvijo nove šole se je pa stanje izboljšalo. Ustanovitev nove šole pripravljajo tudi v Senušah. Reden pouk v njej naj bi se začel v prihodnjem šolskem letu. Pred nedavnim so v tej vasi ustanovili nov odbor Socialistične zveze.

Predsednik občinskega ljudskega odbora Videm-Krško tov. Stane Nunčič je poročal na seji SZDL o gospodarski problematiki v občini. Industrijska podjetja, katerih je v občini pet, zaposlujejo 1031 ljudi. V nekaterih podjetjih, kot na primer v Tovarni čokolade i likerjev Sotelsko, je strojni park popolnoma zastarel. Navzlic temu je omenjeno podjetje imelo 14 milijonov dinar-

jev narodnega dohodka. Če bo omenjena tovarna hotela konkurirati ostalim tovarnam, bo morala postopoma misliti na prerasmeritev svojih proizvodov.

Na Raki oziroma njeni bližnji okolici so ležišča kremenčevega peska. Vse kaže, da bo kvaliteta ustrezala zahtevam industrije nafte, ki potrebuje večje količine tega peska. Napravili so že nekaj potkusov in vzorce peska dostavili zainteresiranim podjetjem. Ti vzorci so laboratorijsko že preiskani ter izvidi kažejo, da bo pesek ustrezen. Priprave za prvi potkus v sami proizvodnji nafte so v teku. V enem mesecu bo znano, če kvaliteta peska za proizvodnjo dejansko ustreza. To bo vsekakor za občino Videm-Krško precejšen vir dohodkov.

Občinski odbor SZDL Videm-Krško je sprejel več sklepov. Pripravili bodo material za ustanovitev potrošniških svetov, nadalje bodo pripravili širšo razpravo o socializaciji vasi in program, kako praktično pričeti pospeševati kmetijstvo. -ne

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA VIDEM-KRŠKO

Kmetijske zadruge je treba organizacijsko utrditi

Na seji občinskega ljudskega odbora Videm-Krško, ki je bila pred kratkim, so v glavnem razpravljali o kmetijskih zadrugah. V občini Videm-Krško so štiri kmetijske zadruge. Le-te so po svoji organizacijski obliki dokaj šibke. So v gospodarsko zakroženi emoci, kjer ni posebnih možnosti za njih delovanje. Vse te zadruge imajo v članjenih le 42% kmečkih proizvajalcev, kar je malo. Svet za kmetijstvo pri občinskem ljudskem odboru je prišel do zaključka, da odkupna mreža pri teh zadrugah še zdaleka ni zajela vseh viškov kmečke proizvodnje. Ker kmetijske zadruge niso organizacijsko utrjene, niso dosegle zaželenega uspeha. Razen tega se tu in tam pojavljajo razne pomanjkljivosti, kajti zadruge ne razpolagajo s prevoznimi sredstvi, prav tako ne s potrebnimi embalozi itd. Prav tako nimajo potrebnih skladišč, niti prostorov za predelavo kmetijskih proizvodov. Kar je pa naj-

važnejše, zadruge ne razpolagajo s strokovnim kmetijskim kadrom za kmetijsko pospeševalno službo. Vse to bi se dalo odpraviti le tako, da bi se vse kmetijske zadruge v občini združile v eno močno zadrugo, ki bi bila sposobna odpraviti te pomanjkljivosti, kajti namestila bi lahko le dober kader, nabavila prevozna sredstva in embalažo ter zajela celoten odkup na svojem področju. Tako močna zadruga bi lahko ustanovila razne predelovalne obrate, za katere ne bi bilo treba visokih investicij.

Nadalje so razpravljali o zadržnem posestvu »Matija Gubec« v Leskovcu. Revizija je pokazala, da je nastalo na tem posestvu zaradi nevestnega gospodarjenja precej škoda. Porabili so že 30.970.000 dinarjev za investicije, od tega 21.281.700 din za nasade, kar pride na 1 hektar 1.600.000 din. V Leskovcu so porabili torej za nasade 750.000 dinarjev več na hektar kot pa v Sevnici. Nič boljše ni na posestvu z živinorejo. Svet za kmetijstvo in tudi odborniki so ostro kritizirali vodstvo posestva. Če se razmere ne bodo zboljšale, bodo zamenjali vodstvo.

Na seji je bil imenovan nov upravni odbor stanovskega sklada, ki mora pripraviti pravila sklada, dalje 7-članski odbor za male asanacije in upravni odbor lekarne.

Potrdili so tudi ustanovitev gostišča v mestu Videm-Krško. Doslej je bilo v mestu le eno podjetje z gostišči. Ker je pa prišlo do raznih nepravilnosti, so v poslovalnicah enega podjetja ustanovili več gostišč, ki bodo pavšalno obdavčena in katerih poslovanje bodo morali položiti materialno jamstvo za svoje poslovanje, tako da bi eventualne nerednosti v poslovanju že vnaprej preprečili.

Na koncu je bil sprejet tudi osnutek odloka o začasnem finansiranju za mesec april in maj.

Razstava mladih slikarjev v Brežicah

Ob rojstnem dnevu maršala Tita je Revirsko akademsko društvo pripravilo v Brežicah likovno razstavo. Razstavo bodo odprli jutri, v nedeljo, ob devetih v Domu JLA in bo odprta ves teden. Predstavili se bodo mladi slikarji iz zasavskih rudarskih revirjev Bizjak, Knez in Kopitar. Ob podobni razstavi lani v Trbovljah so mladi slikarji vzbudili veliko pozornost med trboveljsko publiko, mnogo njihovih del pa je bilo tudi odkupljenih. -4

Primorsko ljudstvo se pripravlja NA TITOVO ŠTAFETO

Letos bo v Titovi štafeti ob 64-letnici našega predsednika republike samo v goriškem okraju po nepopolnih podatkih sodelovalo preko 2000 članov raznih organizacij in društev. Glavni štafeti, ki bo krenila iz Bovca oz. z vrha Mangrta 18. maja, se bodo vzdolž poti pridružile številne lokalne štafete s pozdravi in čestitkami prebivalcev tudi iz najbolj oddaljenih goriških vasi. Na sedežih občin Bovec, Kobarid, Tolmin, Kanal ob Soči in drugod, bodo ob prihodu štafete priredili krajsje mitinge s pestrimi kulturnimi programi.

Glavna štafeta bo kot omenjeno krenila iz Bovca, nadaljevala pot skozi Kobarid, Kanal in druge kraje Soške doline ter bo po cesti ob Soči zvečer istega dne prišla v Novo Gorico. V Tolminu se ji bo pridružila štafeta iz Idrije, v Kanalu štafeta iz Goriških Brd ter slednjič v Novi Gorici štafeta s čestitkami prebivalstva trnovsko-banjške planote, ter štafeta iz slovenskega Krasa in spodnje Vipavske doline. V Novi Gorici pripravljajo štafeti posebne slovesne sprejeme.

V Novi Gorici bo štafeta prenočila ter 19. maja ob sedmih zjutraj nadaljevala pot po Vipavski dolini, kjer se bo v Razdrtem kmalu po enajsti uri dopoldne sestala z osrednjo štafeto kopr-

Pomemben korak naprej

OB TEDNU RDEČEGA KRIŽA

Prav te dni na področju koprškega okraja znova ugotavljajo, da so za poglobitev zdravstvene prosvetljenosti ljudi in za razmah male asanacijske dejavnosti sicer doslej storili precej, da pa bi to v prihodnosti morali po tej poti hitreje, dalje, še bodo hoteli bistveno zboljšati higienne razmere zlasti v mnogih kaj zaostalih vaseh.

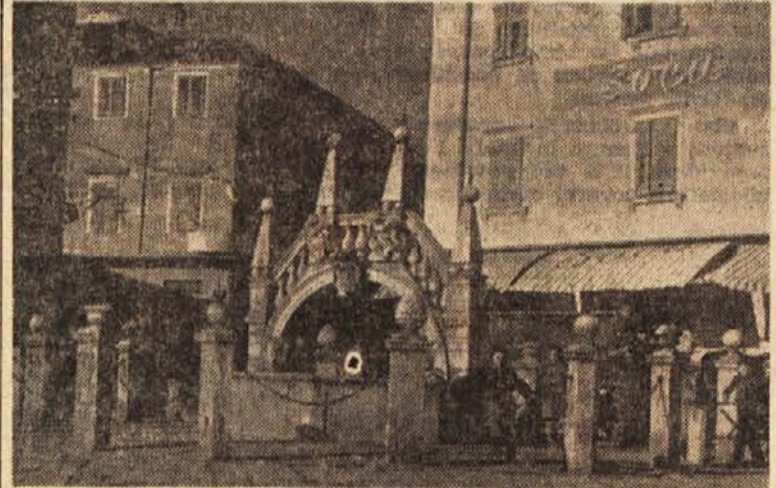
Seveda to ne pomeni, da način življenja v ostalih podeželskih krajih in v mestih ustreza današnjim možnostim. Stopnja zdravstvene zavesti širokih krogov prebivalcev večjih središč v področju okraja je vsekakor bolj zadovoljiva kot v številnih vaseh, vendar njih uspeš-

organizacije Rdečega križa v občinskih krajih in menda v mestih nasploh tarejo dokajšnje skrbi.

Ali bržčas se zahtevnejše so naloge organizacij v tistih vaseh, ki so bolj ali manj oddaljene od prometnih središč in se mnogi njih prebivalci še ne morejo

kih ljudi. Povrh se je v minulem letu v 12 tečajih nad 200 mladih vaščank seznanilo z nudenjem prve pomoči in domačo nego bolnikov. Po dosedanjih ugotovitvah je moč trditi, da so mnoge bivše tečajnice dobre pomočnice zdravstvenih delavcev pri opravljanju pomožne patronažne službe za zaščitno matere in otroka ter patronažne službe v protituberkuloznih disperanzijah, vzporedno s tem so pa tudi pridne sodelavke pri izvrševanju malih asanacij.

Prav slednje je nedvomno dokaj pomembna postavka dejavnosti organizacij Rdečega križa v koprskem okraju. Lani so na primer v 21 krajih zgradili oziroma asanirali 8 vodovodov, 2 rezervoarja, 32 gnojšč, 25 stranišč, 16 vodnjakov, 4 napajališč in 2 perišnici. Razen tega so v eni vasi uredili kanalizacijo, poskrbeli za eno zajetje vode in obnovili 800 m cestišča. Vrednost vseh teh objektov znaša zdaj blizu 45 milijonov, a prihranek skupnosti spriču protivoljnega dela in gmočnih prispevkov vaščanov skoraj 25 milijonov dinarjev. Toda najpomembnejši sad lanske male asanacijske dejavnosti pa je vsekakor občutno omejena nevarnost pred okužbami, ki nam še marsikje povzročajo neprecenljivo škodo.

Vodnjak na Trgu De Ponti v Kopru.

nejše kljubovanje težavam spriču obilice na moč nesodobnih stanovanj je prav tako tu pogojeno s stopnjevanjem dejavnosti za zboljšanje osebne higiene ter čistosti prebivališč in njih okolice. Zastran tega in zaradi drugih pomanjkljivosti tudi osnovne

otresti zaostale miselnosti. Takšnih krajev pa na področju koprškega okraja ni prav malo. Toda zdravstveni delavci čedalje pogosteje poročajo, da več in več ljudi v mnogih med tistimi higieno hudo zanemarjenimi naselji, kjer je nekaj let zapored prirejajo zdravstvenoprosvetne tečaje, pozorneje neguje otroke, sega po prvi pomoči, skrbi za prezračevanje stanovanjskih prostorov, skratka — utira pot kulturnemu ravnanju na vsakem koraku.

Zdravstveno prosvetljevanje je torej ena izmed najvažnejših nalog ter hkrati tudi ugodno spričevalo dela okrajnega odbora, občinskih odborov ter precejšnjega števila osnovnih organizacij Rdečega križa na področju koprškega okraja. Lani in letos je namreč skozi 35 zdravstveno prosvetnih tečajev šlo 735 vaških deklet, ki so ali pa še bodo posredovale pridobljeno znanje in izkušnje tisočem kmeč-

Obvestilo Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije

Pravkar smo zopet poslali vsem okrajnim odborom Rdečega križa manjše količine mleka v prahu in sira.

Glede na veliko materialno in hranilno vrednost teh živil posebej opozarjamo odbore Rdečega križa, da poskrbijo ob pomoči drugih družbenih organizacij in ljudskih odborov za primerno vskladiščenje.

Zaradi večje jasnosti, komu naj se dodeljuje in štivila, ponovno poudarjamo, da so upravičeni do njih le socialno ogroženi. Povsem razumljivo je, da so tu mišljeni invalidi, tuberkulozni ali kako drugače bolni itd., če živijo v slabih socialnih priokoli, z minimalnimi dohodki. Individualno naj odločijo o tem posebne komisije pri osnovnih organizacijah Rdečega križa, v katerih naj nujno sodelujejo tudi člani Svetov za zdravstvo in socialno politiko, Zveze borcev, Zveze vojaških invalidov, Društva prijateljev mladine in društev upokojencev. Na ta način bo zagotovljena dokaj široka družbena kontrola, da dobijo živila izmed potrebnih res najpotrebnejši. Glavni odbor Rdečega križa Slovenije.

KOMISIJA ZA RAZPIS MEST DIREKTORJEV OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA TOLMIN

razpisuje mesto **POSLOVODJE** prodajalne »Drogerija« TRGOVSKEGA PODJETJA »TOLMINKA« V TOLMINU

POGOJI: gospodarski poslovodja z nižjo strokovno izobrazbo in najmanj sedemletno komercialno prakso. Predpisano kolkovane prošnje z dokumenti o strokovni izobrazbi in opisom dosedanjih poslovitve dostavite ObLO TOLMIN do 20. maja 1956.

1850

Kratke iz osrčja Slovenskih goric

Lenart je največji kraj in stari trg v središču Slovenskih goric. Zato ni čudno, da so se za lenarsko občino odločili tudi zelo oddaljeni kraji na vrhodnem robu mariborskega okraja, ki bi lahko imeli svojo občino. Lenart tega zaupanja ne izrablja, temveč skrbi za njihove potrebe enako kot za svoje lastne. Zgornja Ščavnica in Cerkevnek sta pred dnevi dobila med drugim zdravstveni postaji, ki jih v prejšnjih letih nista mogla urediti.

MNOŽIČNO SODELOVANJE PRI TITOVU ŠTAFETI

Občinski štab za pripravo Titove štafete v Lenartu je pripravil načrt stran-

skih štafetnih prog, ki bodo zajele vse večje kraje v občini. Vse lokalne štafete bodo tekle od glavne, ki bo prišla iz Prekmurja. Razen članov TVD Partizan pripravljajo tekače za štafeto tudi pionirski in mladinske organizacije. Organizacije SZDL pa pripravljajo sprejem štafet v vaseh, zaselihih in na važnejših križiščih.

V lenarski občini imajo okoli 700 km občinskih cest. Ker se niso izognili pregleda o vseh cestah, jih krajevni odbori sedaj popisujejo in delijo po kategorijah. S to klasifikacijo bodo doleteli, katerim cestam bo moral občinski ljudski odbor in krajevni odbori posvečati pri vzdrževanju prednost. Ker iz občinskega proračuna ne bodo mogli ustrezno vzdrževati toliko cest, so na nekaterih zborih volivcev že predlagali, da bi v ta namen uvedli poseben občinski samoprispevek. Lastniki zemljišč bi lahko plačali ta samoprispevek v denarju ali bi ga odslužili z delom in vošnjami.

V nekaterih krajih so bili taki prispevki za vzdrževanje občinskih cest v navadi že prejšnjega leta. Dogajalo pa se je, da so za ceste skrbeli samo dobri občani, drugih pa ni mogel nihče ključati na odgovornost in jih kaznovati. Zato volivci predlagajo, naj bi občinski ljudski odbor izdal odlok o krajevnem samoprispevku za vzdrževanje cest, po katerem bi lahko pristili tudi tiste, ki se izmika prispevkom za skupne potrebe. Ko bodo končani vsi zbori volivcev, bo o tem razpravljala občinski ljudski odbor in izdal ustrezen odlok.

90 OTROK ZA OTROŠKI VRTEC, KI GA SE NI

V Lenartu bi bil zelo potreben otroški vrtec, v katerem bi puščali čez dan otroke delavci in uslužbenci pa tudi kmetje. Ko je Društvo prijateljev mladine delalo popis, kdo bi hotel dati svojega otroka v otroški vrtec, je dobilo za 90 otroških otrok prijave.

Kdaj bodo odprli otroški vrtec, se še niso določili, ker nimajo vzgojiteljice. Prostore bi dobili skoro laže kot osebe; predvidevajo, da bi vrtec bil lahko v bivši Goriškovi vili. Za vzgojiteljice pa nekateri predlagajo naj bi začasnoma poslali tudi dve pomočnici brez zadostnega strokovnega znanja. Pravijo, da bi

Novi ZVOČNIK V KINU LENART

Kulturno umetniško društvo v Lenartu je nabavilo nov zvočnik za kino v Domu kulture in prosvete, ker je prejšnji že popolnoma odslužil. Prehvalili so zadovoljni tudi z boljšo izbiro filmov zadnjem času in je obisk predstev zelo dober.

MEDSEBOJNI STIKI PIONIRSKIH ODREDOV

Pionirski odred s IV. gimnazije v Mariboru »Marko Remse« je sporočil lenarskim pionirjem, da jih bo kmalu obiskoval v bise ali jih pošljejo s katerimi se nastopil v Mariboru. Tako bo lenarskim pionirjem vrnil njih obisk v Mariboru. Taki obiski povezujejo pionirje v mestu in na deželi.

Lenarski pionirji navezujejo stike tudi s pionirskimi odredi na sosednih šolah, predvsem v Gradišču v Slovenskih goricah.

OBISK ŠOLE SPOMLADI SLABSI

Šoloobvezni otroci lenarskega šolskega okoliša so prihajali v zimskem času zelo redno v šolo. Obisk pa je precej slabši, odkar se je začelo delo na polju. Nekateri starši še vedno ne znajo ceniti znanja, ki ga njihovi otroci lahko doseže v šoli. Ne samo da zadržujejo otroke doma tudi takrat, ko bi kako delo lahko opravili sami, temveč jim tudi ne pomagajo pri učenju, niti jih ne opominjajo, če naredijo domače naloge in ali se naučijo določeno snov. O tem so sicer že razpravljali na roditeljskih sestankih in na sestanku Društva prijateljev mladine, treba bo pa še več opozoril, dokler ne bodo segla do zadnjega očeta in matere.

Gorelo je

Dne 8. t. m. popoldne je začela goreti v Vinčarjevi ulici na Vici v Ljubljani lesena hišica, last Ludvika Pevčaka in njena mati. Po dosedanjih podatkih je ugotovljeno, da je na vrhu gospodarske hišice zažgal dračje, od koder je veter zanesel iskro v leseno osterže, ki se je vnelo. Le zaradi takojšnjih pomoči gasilcev so preprečili nadaljnji požar škoda je za okoli 400.000 dinarjev.

Med ljudmi, ki »preoblačijo« avtomobile

Na desnem bregu Drave, ravno nasproti ptujškega muzeja, so zadnja leta vzrasle delavnice, v katerih delovni kolektiv iz dneva v dan osvaja nove proizvode in kuje temu podjetju vse večjo bodočnost. »Avtokaroserija« v Ptujju ima za seboj pot, ki je značilna za več naših podjetij. V povojnih letih je to bila le majhna kovaška in kolarska delavnica v tesnih prostorih in starem delu Ptujja, kjer so izdelovali kmečke vozove in samokolnice. Tu so štirje delavci delali s starinsko tračno žago, razen tega pa so imeli še dve garnituri kovaškega orodja. S prostovoljnimi delom in s pomočjo ljudske oblasti je kolektiv »Avtokaroserije« napravil v zadnjih letih izreden napredek. Leta 1950 je bilo zaposlenih v podjetju že 20 delavcev, naslednje leto so dobili prostor, kjer sedaj stoji delavnica. Na tem prostoru so bili hlevi in odprte šupe in mnogo truda so vložili delavci »Avtokaroserije«, ko so s prostovoljnimi delom izravnavali dvorišče, preuredili prostore in ustvarili pogoje za nadaljnje delo. Ravno tedaj se je pojavila nova težnja: prenehala so naročila za vojaške vprežne vozove in podjetje se je znašlo na razpotju. Morali bi prenehati delati ali pa prerasmeriti proizvodnjo. Prerasmerili so jo in pričeli popravljati avtomobilsko karoserijo, kasneje pa so uredili tudi mehanično delavnico. Po enem letu izkušen pri popravljanju karoserij so storili odločen korak ter

osvojili proizvodnjo jeklenih ogrodij in karoserij za avtobuse. To je bilo leta 1952.

Sedaj je v podjetju zaposlenih čez sto delavcev. Podjetje izdeluje vseh vrst karoserij, razen tega pa so pričeli izdelovati drobno karoserijsko opremo, po kateri je veliko povpraševanje na trgu. Sedaj ne delajo več na primitivni način

strojno opremo. Z razširitvijo proizvodnje so bili potrebni tudi novi prostori. Zgradili so novo karoserijsko delavnico, v starih delavnicah pa izdelujejo opremo. Zdaj imajo že lastno orodjarstvo, zelo pa jim pomaga Tovarna avtomobilov v Mariboru, ki jim po zmernih cenah odstopa orodje. Prve serije kljuk za avtomobilsko

serijska podjetja po vsej Jugoslaviji. To zanimanje je vzbudilo razstava te opreme v Zagrebu, ki jo je podjetje priredilo v komercialne svrhe. Na ta način so dobili točen pregled nad potrebami karoserijskih podjetij in prva večja naročila. Ko so začeli izdelovati karoserijsko opremo niso niti mislili, kakšen razmah bodo dosegli v tem pogledu. Pred nedavnim so izdelali Scajzovo univerzalno ključavnico za avtomobilska vrata, z uvoženim jedrom, ki je prva te vrste v Jugoslaviji. Dela jim ne bo nikoli zmanjkalo, saj se avtomobilsko oprema vedno menja.

V tem naglem razmahu so naleteli na več težav, posebno v pogledu strokovnih moči. Tudi male serije, katere morajo izdelovati zaradi pomanjkanja obratnih sredstev, jim zelo ovirajo delo.

Z direktorjem tovarštem Statetom Vičarjem smo šli skozi delavnice, kjer brnijo stroji in kjer se kolektiv na vso moč trudi pri izvrševanju svojih delovnih nalog. Videli smo pot proizvodov od livarne do polirnice, kjer delajo že prve poizkuse. Pri delavcih je mnogo zavzetosti, da bi dosegli čim boljše kakovost proizvodov. Pred karoserijsko delavnico stojijo avtomobili, katere bodo »preoblekle« v novo »oblek«. Ko človek vidi ta razmah, bi skoraj ne verjel, da so pred nekaj leti delali samokolnice in kmečke vozove... Kajti sedaj ima podjetje velik obseg in še večjo bodočnost.

»Avtokaroserija« v Ptujju že ima svoj sloves. Pred karoserijsko delavnico čakajo številni avtomobili, da jih »preoblečejo«.

z ročno obdelavo, temveč so nabavili večje število najmodernejših strojev. Delavski svet in uprava podjetja je z vztrajnim prizadevanjem dobila pri OLO Ptuj investicijsko posojilo za

vrata, raznih obešalnikov, prtljažnikov, pepelnikov in druge drobne predmete karoserijske opreme iz izdelujejo. Ker te opreme ni na trgu, se za izdelke »Avtokaroserije« zanimajo številna karo-

Tranquillo Marangoni (italija): Kamnoseki v Nabrežini

»XYLON« V LJUBLJANI

Od nedelje, 13. maja dalje bo v Moderni galeriji odprta razstava »XYLON«, ki jo prireja v Ljubljani Mednarodno društvo lesorezcev. Ta izredno zanimiva grafična razstava je bila februarja letos prikazana v Zürichu, nato pa bo kot potujoča razstava prirejena v raznih evropskih mestih. Prvo postajališče na

tej poti je Ljubljana. Na razstavi je zastopanih 158 umetnikov iz 17 držav. Poleg Jugoslavije in Grčije ter mnogih zahodnoevropskih držav so na razstavi zastopane še ZDA, Brazilija, Mehika, Kitajska in Japonska. Skupno je razstavljenih 277 lesorezov. Razstava bo odprta za javnost vsak dan od 10. do 19. ure.

CANKAR v Prešernovem gledališču

VTISI OB UPRIZORITVI »POHUJŠANJA«

Zadnja premiera v Prešernovem gledališču v Kranju — Cankarjevo »Pohujšanje« — ima v letošnjem igralnem obdobju posebno mesto: vključuje se v vrsto počastitev, ki jih je veliki vzornik deležen ob osemdesetletnici rojstva, pomeni pogumem pa tudi radosten spopad mladega umetniškega zbora z eno najdragocenejših umetnin slovenske dramatike.

Kdo bi ne izpil čudežnega keliha, imenovanega »Pohujšanje«, polnega čarobne, subtilne umetniške pijače, polnega grenke resnice o šentflorjanski jeguljasti pohujšanosti ter pohujšljivosti in hkrati polnega lirčne omame in poetičnega zanosa, farsne jedkosti in apoloničnega veselja, družbenih ostric in zaupljivo človeških čustev? Da, ko bi ne bil Slovenec, bi se naučil skovenščine, da bi me pijača »Pohujšanje« omamila pri zviru! Zato, prav zato je uho še posebej pazljivo in srce še posebej občutljivo za sleherni drobček, takorekoč za slednji kristalček »Pohujšanja«. In prav zato tudi kritične marginalije k uprizoritvi v Prešernovem gledališču.

Prva resnica, ki skrivna hkrati radostno in otožno jedro: pozdravljen radovoljni pogum, ki si ohrabil umetniški zbor PG, da se je s skrbnostjo in sončno voljo lotil »Pohujšanja« — in uboga sončna volja, ki si ohromela, ker si precenila svojo moč! Posledica te prve resnice: »Pohujšanje« brez »pohujšanja«, oziroma brez krvi, nebo brez zvezd!

Druga resnica, ki skrivna hkrati radostno in otožno jedro: režijsko-scenografska koncepcija. Režija: Miloš Mikela. Osnovno re-

Emil Zbinden (Švica): Prodajalec cvetlic

umetništva nezanesljivo prevrednotil v »izkoriščevalca« šentflorjanske zbegane pohujšanosti, zasnoval je podoba Petra, ki se »redi od akta do akta«, ki se vsemu zviška smeji in ki v tej vrnemih prehudici hudici. Zato je v kranjski interpretaciji Konkordat komajda »osveščen« šentflorjan, zvit in prebrisan sicer, a hkrati »izkoriščen«. Zato je Mikela črtal del Jacintinega lirskega monologa, zanosne umetniške radosti in hvalnice lepoti. Res je, da ta koncept režije v uprizoritvi ni dobil zadostnega odmeva — zlasti zaradi povprečne igre — res pa je tudi, da Mikela ni vseskozi dosledno šel po njegovi sledi. Koncept je izviran, a vsaj v enaki meri problematičen. Se posebej se te problematičnosti ovemo ob scenografski zasnovi. Scenografija Mileta Koruna pomeni v marsičem pomenljivo kreativno vrednoto v »Pohujšanju«: Korun je osrednji del prizorišča izpolnil s praktično kablom, ki ima obliko slikarske palete. Okolje tega simbolnega prostora pa je dekoriral s farsnimi rekviziti, folklorno utemeljenimi. Izvirna simbolna rešitev scenografije s paleto in folklornim okrasjem je brez dvoma vredna pozornosti in ima svojo nedvoumno umetniško vrednoto. Toda ob Mikelnem režijskem konceptu je — ne glede na nefunkcionalnost, povečano zlasti zaradi malega odra — vplivala docela kontraktornost: protislovje med simbolno poetično-folklorno scenografijo in »realistično« ter »prozaično« idejno-režijsko zasnovo je bilo tako le, podčrtano — in nepojmljivo. Sicer pa je Mikela pokazal vrsto zanimivih, mikavnih kreativnih nadrobnosti, ki pričajo za njegov umetniški posluh. Slepčni vtis o režiji: izvirna, a nezanesljiva v osnovnem pojmovanju »Pohujšanja«.

Igralski del je v celoti povprečen. Med osrednjimi liki se niti Jacinta (Nada Baudeževa), niti Peter (Jože Zupan), niti Konkordat (Mirko Cegnar) niso vzpeli do močnejših doživljajskih izraznih tonov. Rahlo čustveno impresijo je zapustil le Popotnik (Franc Juvan) v prvem delu svoje vloge. V. P.

CILJ ALI STRANPOT?

SREČANJE S SMOLETOVIM »POTOVANJEM V KOROMANDIJO« V LJUBLJANSKI DRAMI

Ko sem poskušal nekoliko intimneje razmišljati o dramskem prvencu Dominika Smoleta »Potovanje v Koromandijo«, mi je pri tem zaupljivem opravilu bil pred očmi in v mislih splošen vtis o Scilah in Karibdah ter izrazito mrzle, racionalistične, filozofske dramske novele, mi je prvo in morda odločilno estetsko sodbo o delu podaril sam pisatelj z dvema stavkoma, ki ju v prvem dejanju pove avtorjev nihilistični rezoner Luka v pogovoru s Hildo: »Nič določnega, nič preverljivega, zgolj možnost v zraku. Toda precej zajetna možnost, z dobršno porcijo tehnosti, z izvrstno izfotografostjo.« Da, to karakteristiko sem sprejel za »Koromandijo«. V estetskem in idejnem pogledu. Le še rahla dopolnilna korektura: zgolj možnost v zadušljivem zraku avtorjeve izbe.

Uprimo pogled za tretnost in to avtorjevo izbo in poskušajmo razvozlati vsaj nekatere možnosti v zadušljivem zraku. Najemniki te avtorjeve izbe, hote, avtorjevega miselnega sveta: Luka, Tone, Hilda. (Nameoma sem jih razporedil po tem vrstnem redu zato, ker se mi zdi takšna lestvica najbolj ustrežna glede na njihovo človeško plastiko in izpovedno-težno moč. Ob vseh ostalih akterjih se ne kaže zamujati, ker so zvečine bolj ali manj uspeli ilustrativni žanjski krokiži v zdušju »Koromandije«.) Pomemben podatek, ki ga avtor sicer si posebej zapisal, a ki je jasno razviden iz celotnega petega dogajanja: osrednji akterji »Koromandije« so intelektualni-malomeščani. To so ljudje, ki žive — po avtorjevemu mnenju — v usodnem, absurdnem vrtincu življenjske deziluzije, ki sive žive niti resno, niti neresno, temveč preprosto žive v tem svetlu, v svetu »do skrajnosti nedobnega bivanja« in ki se v njem osvetočajo zato, da bi

našli »boljše poti za svoje in naše skupno bivanje«, kot pravi avtor in svojem razčlenbenem ekspezeju. V tem vdušju se izoblikujejo profili glavnih oseb: Luka — deklarirani nihilist in izpovedovalec brezsmiselnosti življenja, posut s prahom zatratga življenjskega idealizma; Tone — patološko rasanjani filozof akcije, ki razumniki meditira: »Nič. Vazno je, da bodim. Da jo iščem. Vse je v tem, da jo iščem. Zelo mogoče je, da pridem prav v bližino. Pot sama je bližina. Pot sama je Koromandija.« Hilda — bitje, ki se strahu pred tveganjem, ki se sovraži in ljubi hkrati in ki je v tem početju statično priklenjena na individualno žensko arav. Za vse tri pa velja: eksistence na bolestem stranpoti resničnega življenja, mrzli, logistični eksponati, pripeti na stene kuluarjev individualizma in idealizma ali z zgosenim, učeno povedanim pojmom: deziluzija intelektualistične silbije.

Preden bomo poskusili ovrdenotiti v zelo skopih potezah orisan idealni svet »Koromandije«, le še rahla asociativna opomba: nič novega ne bomo razodeli, če spoznamo v Lukinem odosu do življenja sorodnosti s Camusovim doživljem absurdnosti človeškega obstojanja, v katerem so med hote in v možnostni takšna neskladja, da je vse brezsmiselno in je zato življenju treba pogledati naravnost v obraz in se ne vdajati za nosnim sanjam; da je v Tonetovi »filozofiji akcije« domala ponazorjena ter izpovedana filozofija Sartrovega eksistencializma.

Ne glede na pričujočo opombo, ki je v tej zvezi zgolj ilustracija, se človek po razmišljanju o »Koromandiji« docela preprosto in nepretenciozno vpraša: mar je življenje krog nas ali vsaj v nekaterih njegovih predelih resnično privre do takšnih miselno-doživljajskih

agonij, kot jih kaže Smoletova drama, in ali pride človek do tako imenovane osvetočanja le skozi labirint deziluzije?

Ne gre za primitivno soočevanje umetniške resničnosti z objektivno življenjsko resničnostjo! Ne. Gre preprosto za vrednotenje enega in drugega. In če pri tem vrednotenju vzamem v misel »Koromandijo« — takšna kot se kaže zlasti v svojih težnih in idejnih izpovedih — se mi sama od sebe vsili približno takšne misli: kljub temu, da bi bilo smešno in celo dogmatično trditi, da sodehni — tudi naš — intelektualec ne razmišlja o vprašanih lastne eksistence v okviru človeškega življenja, o funkcionalni zvezanosti z njim, o njegovem poreklu, bistvu in pomenu, kljub temu da Luka pametno in osvetočeno dožene, da »vsakdo lahko hodi... samo tisti ne, ki siva vere, da bi kam prišel« in terja Tone dejavno akcijo nasproti ubijajoči statiki, kljub temu, da je »Potovanje v Koromandijo« v marsičem »literaturna engadžee« (kar je navsezadnje edina ciljev sleherne sodobne umetnine) — kljub vsemu temu dvomim, da »Koromandija« osvetoča človeka našega časa in prostora, saj je nje idejna vsebina neprimerno bolj zmagovita v svoji brezizhodni iztirjenosti, breziljni skepi, življenjski neprečljivosti in neodraznosti, umetniški priljubljenosti, naplavljeni in izumetničeni teznosti, racionalistični hladnosti, čustveni impotentnosti ter individualistični idejnosti. In kot takšna je Smoletova drama v odnosu do življenja prej krivična kot osvetočujoče-vzpodbudna, pa četudi je avtor imel najboljši namen napisati »protest proti duhovnemu mrtvulu, moralni inferiornosti in cinizmu, proti topli samozadovoljnosti, snobizmu — vsakršni laži torej, kot je zapisano v Gledališkem listu. Ta pomemben namen je zbledel zaradi vseh navedenih lastnosti in še zaradi nejasnosti, zagajenosti, čisto tudi zaradi žanrsko-psihološke dominacije nad idejno-vsebinsko srčiko drame. Skratka — kot smo že v začetku zapisali z avtorjevimi besedami: »Nič določnega, nič preverljivega, zgolj možnost v zraku.«

Enako zanimivi in tudi sporni kot idejno-vsebinski so dramaturško-formalni rezultati »Koromandije«. Na prvi pogled se zdi, da se je avtor bojeval proti vsem preizkušnim zastavam dramaturgije. Menda bo bolj prava ugotovitev: dramaturška večšina je v marsičem Smoletova Abilova peta. Kaže, da je Smoletova dramatika premagal Smolec-novelist in zlasti Smolec-mislec. Tako izpove »Koromandija« že v prvem dejanju domale vse svoje motivno-idejno bistvo, drugi akt vnese v začetne spopade komaj nekaj ilustrativnih ekscesov in je v celoti le žanrsko-psihološka slika barakega vdušja, dovolj ustreznega za mentaliteto junakov »Koromandije«. Tretje dejanje je močno ohlajen epilog k bistvenim problemom, razodetim, zapletenim in pravzaprav razrešenim že v prvem dejanju.

Junaki po človeško-psihološko-problematiki plastiki se najbolj odlikuje Luka, ki s svojo akcijo statike pre-

maga akcijo dejavne filozofije idejnega nosilca drame Toneta. Med njima se lik Hilde počuti kot v močno zadušljivem prostoru, a po psihološko zanimivih in kreativno trdnih nastavkih iz prvega dejanja v nadaljnjem poteku dogodkov povsem zvedeni. Mati vpliva s svojo bidermajersko-atraktivno fakturo zgolj kot žanrski ornament, podobno nefunkcionalno vlogo ima Zela. Najbolj problematična je figura Predstojnika oziroma Hudica. Simbolna je šibko utemeljena, čeprav jo avtor kot režiserjev domislek smatra za invenciozno. Hudica je kot personifikacija Tonetove vesti in dvomov pač nespreten diabolus ex machina in svee slabo rešitvena kopija Cankarjevega Konkordata. Ostale figure, boljše, hpti, so glede na svojo karakteristično funkcijo — kot smo že omenili — bolj ali manj uspeli žanjski krokiži.

Nedvomna odlika »Koromandije« je avtorjev posluh in čut za ustvarjanje psiholoških situacij, dalje avtorjev smisel za mikavno preoblačenje idejnih in teznih resnic — »Koromandija« je prevladujoče filozofska drama — v estetski in funkcionalno bogat, razmeroma duhoviti in psihološko razgiban dialog, v katerem tu in tam zmoti preobčutna sentenčna dikcija (zanimivo je, da je takšna dikcija domala tipična za vse mlade sodobne naše dramatik). Kljub vsem problematičnim vzolom, ki jih razkriva zlasti idejni svet »Koromandije« in ki smo jih poskusili avdoma orisati, pomeni Smoletov debut prijeten dramaturški obet, ki bo ob vestnem študiju dramaturgije in ob tesnejši naslonitvi na esenco našega življenja lahko obrodil lepše sadove in tako prijeteje razvil nadarjenost, ki bo za temelja preočitne vplive zlasti francoskih vzornikov v »Koromandiji«.

Uprizoritve v ljubljanski Drami pomeni skrbno, invenciozno afirmacijo režiserja Franceta Jamnika, scenografa Vladimira Rjavca in zvečine mlajšega igralnega zbora Drami. V PREDAN

Michel Jamar (Francija): Gazela

IZ NAŠIH KINODVORAN »JAN HUS«

Češki barvni film. Režija: Otakar Vavra. V glavni vlogi Zdenek Stepanek. Distribucija: Vesna, Ljubljana. Ponovno srečanje po dolgem prenoru z češkoslovaškim filmom je prijetno in zanimivo, zlasti zato ker je tema takšna, da si je že zaradi nje same vredno ogledati film. O češkem reformatorju Janu Husu (1369-1415) se je dal napraviti velik film. Smo sama — zadnja štiri leta življenja Jana Husa in njegovo delovanje vse do smrti na gredni — je nudila za to številne možnosti, ki pa jih avtorji filma niso v celoti izkoristili. Film pa ima svoje dobre strani, zlasti napredno idejnost. Jana Husa igra ga Zdenek Stepanek, ki je prišel od gledališča, kar se tudi opazi) so upodobili vendarle precej sim-

bolično. Rezultat je razkošna in pompozna barvna silikanca z dobrimi posnetki, primerne dekoracije (po osnoku znanega režiserja Jurkovala filmov Jifi Trakei in z nekaterimi uspešnimi množičnimi prizori. Škoda, ker je film v nekaterih prizorih preveč razvlečen.

»Destry«

Ameriški barvni film. Režija: George Marshall. V glavnih vlogah: Audie Murphy, Mari Blanchard, Thomas Mitchell, Lori Nelson. Distribucija: Lovćen film, Budva.

Tiha voda bregove dere, tudi na divjem zapadu. Mladi mož, ki ga pihači vdnali šerif, na katerega hudo pritiskajo gangsterji, izbere za pomočnika, je sprva videti »zelenec«. Vendar pa potem ta mamin sinček končno je »pljune v roke« in med to sodrgo tako temeljito počisti, da ne ostane pri življenju noben goljuf pri kartah in noben korumpirani uradnik, nobeno žensko oko pa suho.

Običajen film z divjega zapada. Za Audie Murphya kot Destryja res ne vemo, čemu igra, kot največji ameriški heroj iz zadnje svetovne vojne, v takih filmih. Sicer pa — gorje pametnim!

Celjani gostujejo

V nedeljo, 13. maja, bo — že drugič v tej sezoni — gostoval ansambel Celjskega mestnega gledališča na deskah ljubljanskega Mestnega gledališča, tokrat z dramatično zasnovano Woukovega romana »Lpor na ladji Caines«, ki ji se dal dramaturg in prevajalec Herbert Grün naslov »Zadeva Caines«. Delo je zvečkrat Branko Combač, ki igra tudi obtožena, pomočnika Merička. Nedeljska predstava »Zadeva Caines« bo že 27. po vrsti. Z njo so doslej gostovali že v mariborski Drami, na Dolenjskem, po Koroskem ter po sosednjih krajih, in je bila povsod zelo dobro sprejeta. Režiser, igralen in upravnik Celjskega gledališča, Fedor Gradnik, ki igra osrednjo vlogo, kapetana Merička, slavi z njo 50-letnico gledališkega dela.

Prizor iz češkega filma »Jan Hus«

MILAN KIČIN v Mali galeriji

Za dekorativnost Slovenci do nedavna in nemara še sedaj nimamo polnega smisla; ali zaradi pomanjkanja pravih meril, čustvene disponiranosti in tudi ustvarjanja v tej smeri. Saj igračkasto nasilna deformacija in vedre barve, ki jo spremljajo, niso zmožne živeti v naših secesionističnih, klasicističnih in skratka, zastarelih prostorih, med zoprim, težkim pohištvom v temnih kotih naših dolgočasnih izb. Kič se je zato lahko bohotil pri nas. Vendar smo tiho in brez komentarja opazovali poizkuse dekorativne struje pri sosedih in gostih. Simpatija, odklon ali pa etiketa nepotrebnosti — to je bilo vse, kar smo storili. Slovenske mojstre, ki so podoživljali svet v tej smeri, so nam plastično ovrednotili v veliki večini primerov tuji kritiki (Maleš, Spacal, brata Kralja itd.). Sele premik v naši ekonomiki, graditev modernih stavb in prostorov, ki dihaajo v akvarijski svetlobi, je pokazal, da jih ne bo mogoče več krasiti po starem načinu, temveč da bomo

mirno, brez sile in škode za svoj okus in merila lahko sprejeli tudi marsikaj takega, kar nam je pokazal Milan Kičin iz Zagreba.

Razstavljeni eksponati očitujejo mojstra, ki že z dokajšnjo gotovostjo išče predvsem koristnost in jo poudari kot dekorativni element. Elegantna, tu in tam prav klasična linija nekaterih del daje slutiti, da Kičin še vedno niha in išče vzornikov. Kompilatorstva v njegovem delu ni, čeprav ob marsičem pomisliš na Moora, Picassa, Meštrovića, pa tudi na Kokoschko, da omenim najbolj znane zastopnike te smeri. Kljub skrajnemu modernizmu ohranja Kičin lokalni folklorni element v marsikaterem delu. Z elegantnostjo primitivizma razbije motiv v težiščne elemente, premakne v smislu funkcionalnost, poudari detajl kot dekorativno dopolnilo, teži k plastiki, ki je slikarsko vizualna. Temu se podreajo vsa njegova dela. Okusna v barvi, interesantna po videzu, nekoliko nova, predvsem pa privlačna. J. Z.

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA

Poročilo o žrebanju srečk 94. kola (Plan II.) dne 10. maja 1956 v Velenju.

Table with 2 columns: Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi številkami and so zadale dobiček dinarjev.

Skupaj je bilo izžrebanih 182018 dobitkov in 7 premij v skupni vrednosti 93.800.000 dinarjev.

V zneskih za izplačilo so vezani dobitki že seštet.

Dobitke izplačujejo samo po uradni žrebni listi, in sicer: Zastopniki Jugoslovanske loterije (do 50.000 dinarjev), vse pošte (do 100.000 dinarjev), Glavna direkcija, republiške direkcije in filijala Jugoslovanske loterije (dobičke nad 50.000 dinarjev in vse premije).

Nekaj večjih dobitkov v Sloveniji: Po 100.000 dinarjev na št. 014908 v Kopru, št. 507775 v Ljubljani, in št. 699495 v Ljubljani; po 80.000 dinarjev na št. 154760 v Murski Soboti, št. 293655, 430752, 454760 v Ljubljani; po 60.000 dinarjev na št. 014843 v Kopru, št. 087835 v Ljubljani, 089392 v Mariboru in št. 292467 v Zagorju.

Srečni dobitniki naj svoje srečke predlože v izplačilno Jugoslovansko loterijo, Direkciji za LRS v Ljubljani, Beethovnova 10.

Prihodnje žrebanje 95. kola bo 25. maja v Mariboru.

KOLESARSKA DIRKA VARŠAVA-BERLIN-PRAGA

SREDI LESTVICE

Naši kolesarji so po VIII. etapi med 30. in 89. mestom

Karl Marx Stadt, 11. maja. Tanjug. Po osmi etapi kolesarske dirke Varšava-Berlin-Praga so Jugoslovani sredi lestvice. Izmed 24 moštvev, kolikor jih je krenilo iz Varšave, je jugoslovansko sedaj na 13. mestu. Izmed 141 tekmovalcev, ki so startali v Varšavi, pa je Varga doslej 30., Petrovič 34., Jugo 56., Vuksan 57., Valčić 77. in Cvejin 89. Do cilja v Pragi so ostale še štiri etape. Jutri bo startalo 110 tekmovalcev 22 moštvev, kolikor jih je še ostalo. Največ upanja za zmago ima Poljak Krolak, Rus Kolombjet in Finnee Nymman, med moštvi pa Poljska in Sovjetska zveza. Jutri so na vrsti gorske etape. Naši se nadejajo, da bodo izboljšali svojo uvrstitev. Sedanja splošna razvrstitev moštvev: Poljska 114:12,32, SZ 114:14,45, ..., 13. Jugoslavija - 116:19,37. V splošni razvrstitvi posameznikov vodi Krolak 45 sekund pred Kolombje-

tom in 1.16 min. pred Nymmanom. - Varga je zaostal za 41 minut. Ni gotovo, ali bo jutri startal Jugoslovani Valčić, ker je obolel.

SREDNJESOLSKO PLENSTVO LJUBLJANE

Najboljši: IX. in VII. gimnazija Ljubljana, 11. maja. Včeraj je bilo na stadionu Odrada prvenstvo ljubljanskih srednjih šol. Nastopilo je okrog 170 dijakov in dijakin. Med 19 moškimi vrstami je zmagala IX. gimnazija (7293 točk) pred TSS (6965) in Gradbenim tehnikumom (6514). Prvi ženskih je med 14 nastopajočimi osvojila prvo mesto VII. gimnazija (5937) pred Kamnikom (5162) in ESS (5085).

Brzovjavke

• BEOGRAD, 11. maja. - Teniški dvoboj II. kola tekmovalca za Davison pokal med Jugoslavijo in Anglijo je bil danes zaradi dežja odgojen. Potemkaj bodo prvo posamezne partije jutri, v nedeljo se bosta pomerili dvojici, v ponedeljek pa bosta zadnji igri posameznikov.

• BEOGRAD, 11. maja. - Jutri bodo v Sarajevu, Mariboru in Nišu zadnje tekme letošnjega državnega prvenstva v velikem roketumu. Pomerili se bodo: »Bosna«; Zeleničarji (Beograd), Branik; Grafičar in Zeleničarji (Niš); Dinamo. Najzanimivejša tekma zadnjega kola je v Nišu, kjer se bosta Zeleničarji in Dinamo pomerila v boju za drugo mesto. »Zagreb« si je že zagotovil naslov prvaka. Tudi razvrstitev na koncu lestvice je znana. Branik je izločen iz lige, vsem ko se bo morala »Bosna« boriti za obstoj v kvalifikacijskih tekmovaljih.

• Zürich, 11. maja. - Švicarska rokometna federacija je določila 16 kandidatov za državno reprezentanco, ki so 20. maja pomerila v Nišu z izbranim moštvom Jugoslavije. V švicarskem moštvu so trije novinci: Hegwelin, Dotwald in Jenauen. Vsi ostali so stalni reprezentanti: Bert Singer je nastopil v reprezentanci 37-krat, tudi Schwarz 37-krat, Dubs 1. 35-krat, Klepi 31-krat itd.

• ZAGREB, 11. maja. - V nedeljo, 13. t. m. bo v Zagrebu kot prva tekma prvenstvene tekme zvezne lige »Zagreb«; »Vojvodina« tradicionalna nogometna tekma mladinskih reprezentanc Srbije in Hrvatske.

• ZAGREB, 11. maja. - V nedeljo, 13. t. m. bo v Zagrebu kot prva tekma prvenstvene tekme zvezne lige »Zagreb«; »Vojvodina« tradicionalna nogometna tekma mladinskih reprezentanc Srbije in Hrvatske.

Današnji in jutrišnji spored

Jutri dopoldne bo na odbojkarških in košarkarskih igriščih »Ljubljane« v Šiški pester spored. V tekmovalju odbojkarške zvezne lige se bosta pomerili ženski vrsti Branika iz Maribora in »Ljubljane« ob 10. uri. Košarkarske bosta začele že vro preji: pomerila se bosta stara tekmeča »Ljubljana« in Olimpija, ki bosta najbrj odločala o prvem mestu v zahodnem delu republiške lige. Za njimi pa se bo pomerilo še drugo člansko moštvo »Ljubljane« s »Partizanom« iz Škofje Loke v tekmovalju ljubljanske lige. Za vse prireditelje velja enotna cena 40 din.

SLOVENSKO-PRIMORSKA LIGA

Jutri ob 10. uri bo na igrišču Grafičarja prvenstvena nogometna tekma med Mladostjo iz Kranja in Grafičarjem.

KOSARKA

Drevo ob 20. uri bo na igrišču pod Čekinovim gradom mednarodna košarkarska tekma gluhonemih reprezentanc Francije in Jugoslavije.

ROKOBORBA

V stekleni dvorani direkcije železnice bo drevi ob 20. uri prijateljsko srečanje rokoborcev »Maribora« in »Ljubljane«.

I. CONSKA LIGA

Jutri ob 16.30 uri bo na stadionu Odrada prvenstvena nogometna tekma med »Sibenikom« in Odredom. V predtekmah se bosta pomerili mladinski moštvi Odrada in Slovana ob 15.00 uri, nato pa Odrada B in »Lilijev« ob 14.30.

ATLETIKA

AK Svoboda obveščala člano članice, mladince in mladinke, da se pološče vilno udeležijo moštvenega prvenstva Slovenije v atletiki, ki bo danes ob 15.30 na stadionu Odrada ob Titovi cesti.

DNEVNE NOVICE

OPOZORILO

upravičencem otroških dodatkov Po odloku Zveznega izvršnega sveta (Uradni list FLRJ št. 4/53) so bili dolžni tudi upravičenci otroškega dodatka, ki nimajo dohodkov od kmetijstva ali drugih davku zavezanih dohodkov in ki prejemajo otroške dodatke v nezmanjšanem znesku, predložiti organom, ki so pristojni za odločitev o pravici do otroškega dodatka do 30. aprila 1956 nova potrdila o gmotnem stanju oziroma o davčnem cenzusu, ki jih izda ustrezni organ pristojnega občinskega ljudskega odbora.

REPUBLIŠKI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

OPOZORILO

uživalcem pokojnin in invalidnin III. skupine Po odloku o dodelitvi enkratne podpore uživalcem pokojnin in invalidnin (Uradni list FLRJ št. 19 z dne 3. maja 1956) se dodeli enkratna podpora uživalcem osebne pokojnine in uživalcem invalidnine III. skupine, če znaša osebna pokojnina oziroma invalidnina do 5500 din na mesec in uživalcem družinske pokojnine, če ta znaša do 4500 din na mesec in če izpolnjujejo pogoje glede gmotnega stanja. (Invalidni III. skupine so tisti delovni invalidi, katerih zmožnost za delo je zmanjšana nad 50 % do 75 %). Enkratna podpora se dodeli v znesku 3000 din, 2500 din ali 2000 din glede na višino pokojnine oziroma invalidnine in glede na gmotno stanje družine.

Do enkratne podpore nimajo pravice uživalci pokojnine ali invalidnine, katerih osebna pokojnina ali invalidnina presegajo 5600 din na mesec, oziroma če družinska pokojnina presega 4500 din na mesec. Prav tako nimajo pravice do enkratne podpore tisti uživalci pokojnine ali invalidnine, ki imajo sami ali njihovi družinski člani pripravnico temeljno dohodnino od kmetijstva ali dohodnino od samostojnega poklicnega dela ali druge dohodke, ki presegajo 400 din na mesec na družinskega člana. (Obdavčeni dohodek od kmetijstva ali od samostojnega poklicnega dela je ovira za dodelitev enkratne podpore ne glede na višino tega dohodka).

Enkratna podpora bodo dodeljevali okrajni zavodi za socialno zavarovanje. Tistim uživalcem pokojnin in invalidnin, ki so potrdila o gmotnem stanju že predložili za pravico do otroškega dodatka, ali do začasnega in varstvenega dodatka na pokojnino, jim teh potrdil ni treba vnovič predlagati.

Obrazci za zahtevanje enkratne podpore bodo upravičencem na razpolago pri podružnicah Društva upokojevcem in pri okrajnih zavodih za socialno zavarovanje. Ni nujno, da upokojenci oziroma uživalci invalidnine III. skupine upoštevajo prav te obrazce, morajo za njihovo vloge vsebovati vse podatke o gmotnem stanju vlagatelja in vseh članov družine - pod materialno in kazensko odgovornostjo za pravilnost podatkov.

REPUBLIŠKI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE V LJUBLJANI

Slovenska Matica v Ljubljani bo imela redni občni zbor v petek, dne 18. maja ob 17 v društvenih prostorih na Trgu revolucije 7, z običajnim dnevnim redom. - Odbor Slovenske Matice.

Sedemdnevno bivanje v kateremkoli turističnem kraju v alpskem področju Slovenije je ena izmed nagrad, ki jih je razpisal »TURISTIČNI VESTNIK«.

Tombola na Gradu v nedeljo, dne 13. maja, ob 3 popoldne je največja splošnojavna prireditelja v Ljubljani. Prijetel sprehod, lep razgled in možnost vrednostnega dobitka med 600.000 dinarjev vrednosti. Zato Ljubljanci in okoličani - pohitite v nedeljo na Grad.

Turistično društvo Ljubljana vabi vse, ki se zanimajo za ljubljanske znamenitosti, na ogled Ljubljane, ki bo tri nedelje zaporedoma 13., 20. in 27. maja t. l. - V nedeljo dne 13. maja bo ogled Krizank. Vodi konservator Mestnega muzeja prof. Nace Sumi. Zbirališče ob 18. uri pred vhodom v predverje Krizank. - Vabljeno.

Talabimo vse vrstne in izredne študente Filozofske fakultete v Beogradu, da bomo sprejeli prijave za izpite ob 10. do 22. maja letos. Izpiti se bodo začeli 5. junija po razporedu, ki bo izbešen po stolicah. Potrditev letnega semestra bo od 25. maja do zaključno 8. junija.

Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani Slovenska Matica v Ljubljani bo imela redni občni zbor v petek, dne 18. maja ob 17 v društvenih prostorih na Trgu revolucije 7, z običajnim dnevnim redom. - Odbor Slovenske Matice.

Sedemdnevno bivanje v kateremkoli turističnem kraju v alpskem področju Slovenije je ena izmed nagrad, ki jih je razpisal »TURISTIČNI VESTNIK«.

Tombola na Gradu v nedeljo, dne 13. maja, ob 3 popoldne je največja splošnojavna prireditelja v Ljubljani. Prijetel sprehod, lep razgled in možnost vrednostnega dobitka med 600.000 dinarjev vrednosti. Zato Ljubljanci in okoličani - pohitite v nedeljo na Grad.

Turistično društvo Ljubljana vabi vse, ki se zanimajo za ljubljanske znamenitosti, na ogled Ljubljane, ki bo tri nedelje zaporedoma 13., 20. in 27. maja t. l. - V nedeljo dne 13. maja bo ogled Krizank. Vodi konservator Mestnega muzeja prof. Nace Sumi. Zbirališče ob 18. uri pred vhodom v predverje Krizank. - Vabljeno.

Talabimo vse vrstne in izredne študente Filozofske fakultete v Beogradu, da bomo sprejeli prijave za izpite ob 10. do 22. maja letos. Izpiti se bodo začeli 5. junija po razporedu, ki bo izbešen po stolicah. Potrditev letnega semestra bo od 25. maja do zaključno 8. junija.

Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani Slovenska Matica v Ljubljani bo imela redni občni zbor v petek, dne 18. maja ob 17 v društvenih prostorih na Trgu revolucije 7, z običajnim dnevnim redom. - Odbor Slovenske Matice.

Sedemdnevno bivanje v kateremkoli turističnem kraju v alpskem področju Slovenije je ena izmed nagrad, ki jih je razpisal »TURISTIČNI VESTNIK«.

Tombola na Gradu v nedeljo, dne 13. maja, ob 3 popoldne je največja splošnojavna prireditelja v Ljubljani. Prijetel sprehod, lep razgled in možnost vrednostnega dobitka med 600.000 dinarjev vrednosti. Zato Ljubljanci in okoličani - pohitite v nedeljo na Grad.

Turistično društvo Ljubljana vabi vse, ki se zanimajo za ljubljanske znamenitosti, na ogled Ljubljane, ki bo tri nedelje zaporedoma 13., 20. in 27. maja t. l. - V nedeljo dne 13. maja bo ogled Krizank. Vodi konservator Mestnega muzeja prof. Nace Sumi. Zbirališče ob 18. uri pred vhodom v predverje Krizank. - Vabljeno.

Talabimo vse vrstne in izredne študente Filozofske fakultete v Beogradu, da bomo sprejeli prijave za izpite ob 10. do 22. maja letos. Izpiti se bodo začeli 5. junija po razporedu, ki bo izbešen po stolicah. Potrditev letnega semestra bo od 25. maja do zaključno 8. junija.

Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani Slovenska Matica v Ljubljani bo imela redni občni zbor v petek, dne 18. maja ob 17 v društvenih prostorih na Trgu revolucije 7, z običajnim dnevnim redom. - Odbor Slovenske Matice.

Čestitka

Egonu Goslarju za rojstni dan čestitajo tovariši.

GLEDALISKA

DRAMA Sobotna, 12. maja ob 20: Smole: »Potovanje v Koromandijo«. Abonma H.

OPERA Sobotna, 12. maja ob 19.30: Verdi: »Traviata«. Izven in za podčelje. Goslovanje baritonista Marcela Ostaševskega. V novi uprizoritvi Pucinlje »Tosca«, ki so jo pripravili dirigent Bogo Leskovic, režiser Ciril Debevec, inscenator akad. slikar Marjan Piberšek, kostumierka Marija Kobleva in vodja zbora Jože Hanc, bo prikrat pela Tosca Vilma Bukovecova. Premiera bo v nedeljo 13. maja.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Sobotna, 12. maja ob 20: Peppino de Filippo: »Ni res - pa le verjamem«. Izven. SENTAJSKO GLEDALIŠČE Ljubljana. - Mestni dom Sobotna, 12. maja ob 20: Wilde: »Idealni sprog«, igra, izven. Ker pri zadnji uprizoritvi »Idealnega sprog« mnogo obiskovalcev ni dobilo več vstopnic, jih kupite že v predprodaji v Mestnem domu. Rezerviranje tel. št. 32-650.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionete Levstikov (Sentjasko) trg Sobotna, 12. maja ob 17: Tauffer-Novy: »Moja in živali«. ob 20.30: Kuret: »Obuti maček«. Za odrasle. Ročne lutke Resljeva cesta 26

Nedelja, 13. maja ob 17: Simončič-Pengov: »Medvedja lovimo«. V slučaju sončnega vremena ta predstava odpade. Predaja vstopnic danes ob 10 do 12 na upravi Mestnega lutkovnega gledališča Resljeva cesta 26, telefon 32-329 in pol ure pred predstavo pri gledaliških blagajnah.

KONCERTI

Crnska mezosopraniistica Lucretia West, članica Metropolitanске opere v New Yorku, je ena prvih svetovnih koncertnih solistik. V ponedeljek, 14. maja bo pol v Filharmoniji arje in pesmi Schuberta. Dvočlana in Gramadosa ter crnske duhovne pesmi. Nekaj vstopnic je še v prodaji pri blagajni Filharmonije.

Akademija za glasbo bo ob sodelovanju Srednje glasbene šole in Simfoničnega orkestra Radia Ljubljana predela v ponedeljek, 14. maja v Operi svoj II. operni večer. Izvedeni bodo večji prizori oz. dejanja iz oper: »Manon«, »Trubadur«, »Orfej in Evridika« ter »Cavallera rusticana«. Večerja sta skrbno pripravila prof. Ciril Cvetko in prof. Cirila Škerjil-Medvedova. Vstopnice pri operni blagajni. Vabljeno.

PREDAVANJA

RAZPIS Pravni oddelek pravno-ekonomske fakultete v Ljubljani razpisuje tečaj predavanj o

NOVI UREDITVI DRŽAVNE UPRAVE Tečaj bo obsegal 14 enournih predavanj, ki bodo obravnavala organizacijske in funkcionalne probleme, izhajajoče iz nove upravne ureditve državne uprave pri nes tako pri zveznih, republiških in lokalnih državnih enotah. Ob enem bodo obravnavani odnosi predstavniških organov nasproti upravnim organom v omenjenih enotah kakor tudi odnosi državnih predstavniških in upravnih organov nasproti raznim družbenim organizacijam. Posebej bodo obravnavana tudi vprašanja zadevalajoča gospodarstva in nova načela proračunskega gospodarstva pri nas.

Podrobni razpored predavalnih tem je na razpolago v pisarni dekanata pravnega oddelka. Predavanja bodo v času od 28. maja t. l. do 11. junija t. l. vsak ponedeljek, sredo in petek ob 17. do 19. ure. Prostor, kjer bodo predavanja, bo razviden iz glasa na pravnem oddelku. Tečajja se lahko udeležujejo diplomirani pravniki in študentje pravne fakultete.

Kdor se želi udeležiti tečaja, naj se javi pisмено ali ustno pri predstojstvu pravnega oddelka pravno-ekonomske fakultete v Ljubljani, Kongresni trg 11, najkasneje do 19. maja 1956. Navesti mora naslov in službeno mesto kandidata.

ZAHVALA

Ob preznari izgubi dragega moža FRANCA VIZOVIŠKA se zahvaljujem delovnemu kolektivu Podjetja za popravila voz in strojev Gorica, ter vsem ostalim za izkazano požrtnost in razumevanje. Zaljubljeni žena in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki ste ob smrtni ljubljenega moža in očeta

Otmarja Juvana-Zvoneta

sočustvovali z nami in ga spremili na njegovih zadnjih poti, naša iskrena hvala. Posebno se zahvaljujemo združenju rezervnih oficirjev, upravnemu odboru Zagorje, Občinskemu ljudskemu odboru Zagorje, ostalim organizacijam ter pevskega zboru in godbi za njihov trud. Družini Juvan in Stare

Doživetie na Mauriciusu

MANNING O'BRIENE ROMAN Od morja je zapihljal dih toplega vetra in zamajal liste nad mojo glavo. Melodičen glas je vprašal: »O čem razmišljate, Michael?« Bela roka se je spustila na mojo ramo. Obrnil sem glavo in zagledal Solangine oči. V temi, ki se je spuščala na zemljo, so bile videti njene oči posebno velike in tople. Naglo sem jo objel in poljubil. Ko sem jo izpustil, je zašepetala: »Kaj vam je?« »Zastavili ste mi vprašanje in jaz sem odgovoril...« V Napoleonovih časih je bil Mauricius Meka za špekulante in pustolove tistih časov. In za trgovce z ljudmi seve tudi. Le-ti so uvažali iz Afrike in za Madagaskarja na tisoče črnih sužnjev, da bi preživeli svoje bedno življenje v topljenju in delu na plantažah sladkornega trsa. Ko so se Angležji polastili otoka, so prineli sužnjem svobodo. To pa je bilo vse. Spremenil se je samo način izkoriščanja. Na področju Riviere Noire, kjer je prebivalstvo večidel zamorskega porekla z razmeroma malo indijske krvi, razmere, v katerih žive ti ljudje, še zdaj niso nič boljše od razmer, v katerih so živeli njihovi davni predniki. V nobenem drugem delu otoka, izvenzemsi morda v podzemlju Port Louisa, ne moreš najti več bede in nesnage, v vsej krajini Riviere Noire pa je morda področje Case Noyale najsilabše. Tam raste zelo malo sladkornega trsa. Sladkorni trs pa je bog Mauriciusa. Vsi obožujejo M 134/32 - to je trs, ki obrodi najboljše. Na področju Case Noyale žive ljudje iz rok v usta. Zelo pogosto pa nimajo v rokah ničesar, kar bi lahko položili v usta. Kakor njihov zamorski bratje v južnih državah Združenih držav Amerike, ki nabajajo olajšanje in beg od stvarnosti v baladah s plantaž in v duhovnih pesmih, pa so tudi ti ljudje tu naši olajšanje svojih muk in trpljenja v »segi. Ze dolgo prej, preden smo prispeli v Case Noyale, smo slišali nad večnim šumenjem morja, betajočega ob obalo, ritmično bobnenje bobnov. Skoz drevje smo videli ogenj, kako odseva od nizkih krošenj, veter pa nam je prinašal na uho odlomke neke ritmične pesmi. Solange in René sta se peljala pred menoj v »Jaguarju«, jaz pa sem šofiral Renéjev avto. Ko smo prispeli v vas, smo zavili s ceste in ustavili avtomobila pri cerkvi. Na drugi strani ceste je bila svečanost v polnem razmahu. V sredini je gorel velik ogenj, več močnih acetilenk, visečih na drevesih, pa je metalo po ljudih modrikasto svetlobo. Skupina ljudi je ritmično udarjala po bobnih, na drugi strani pa se je druga skupina ritmično zibala, prepevala in tleskala z rockami. Med obema skupinama je pevec glasno pol neko pesem. Ostali so udarjali z bosimi nogami po prahu in ponavljali pripev. Pesem je bila zložena v kreolskem narečju, tako da nisem ničesar razumel. Zopomnil sem si samo eno besedo, ker so jo venomer ponavljali. »Začel so prej kakor običajno,« je rekel René, ko smo prišli v bližino zabavišča. »Gotovo zaradi vremena.«

»O čem pa pojo?« je vprašala Solange. René je napeto prisluhnil, potem pa se je nasmehnil. »To je zelo stara »sega«. Pojo o starih časih, ko je bilo dovolj jedi in pijače in ko je nekaj sujev zadostovalo, da je človek prehranil svo družino. »Kaj pa pomeni ta »dodo?« vem vprašal. »Morda si že kdaj kaj slišal o naši mauricijski ptici z imenom dodo,« je odgovoril René. »Kakor drugih stvari, o katerih pojo, tudi te ptice ni več. Tudi ta ptica je izumrla. Poslušaj pesem!« Pevec v sredini je udarjal z nogami, se pripogibal, dvigal roke in pel: »...dodo je mrtev...« Drugi domorodec je stopil iz skupine, prikazal plešč izumirajočo ptico, poskočil in vzkliknil: »...stari človek pravi...« Dvakrat je zaplesal po pantomino, potem pa so bobni zabobneli močneje in zbor je pritegnil: »...a biti mrtev kakor dodo, pomeni biti mrtev bolj kakor mrtev...« In pes se je nadaljeval čedalje živahnjeje. »Dodo je mrtev, pravi stari človek... A biti mrtev kakor dodo pomeni biti mrtev bolj kakor mrtev...« je ponovil René. »To bi lahko prenesli na Švitzerja in ostale,« sem zamrmral. Pogledal sem na uro. Manjkalo je še nekaj minut do dovetih. Dregnil sem Renéja. »Iti moram.« »Ze prav. Pokliči me, če me boš potreboval. Mutil se bom tu v bližini.«

OBRATNA AMBULANTA PRI TOVARNI AVTOMOBILOV
MARIBOR-TEZNO

razpisuje sledeča mesta:

obratnega zdravnika (splošne prakse)
zdravniškega pomočnika (med. sestre)
bolničarke
zobarja
zobne asistentke
zobnega tehnika

Osnovna in dopolnilna plača. Prošnje vložite do 30. maja 1956.
M 178

KOMISIJA ZA IMENOVANJA IN VOLITVE
PRI OBČINSKEM LJUDSKEM ODBORU CELJE

razpisuje

**mesto referenta za skrbništvo
v oddelku za zdravstvo in socialno politiko
ObLO Celje**

POGOJI: pravnik z nekajletno prakso v upravni ali sodniški službi ali uslužbenec s srednjo strokovno izobrazbo z večletno prakso v upravni službi.

Ponudniki morajo izpolnjevati pogoje po 19. členu Zakona o državnih uslužbenih (Ur. l. LRS, št. 1/49).

Plača po uredbi, dopolnilna plača, nastop s 1. junijem 1956. — Ponudbe poslati do 20. maja 1956 v tajništvo OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA CELJE. C 144

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA
Sobota, 12. maja: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.
Nedelja, 13. maja: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »Mladostne sanje«.
UDARNIK: Italijanski film: »Nehvalno srce«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sobota, 12. maja ob 19.30: Giraudoux: »Siegfried«. Premiera. — Izven in za premierski abonma.

Ljudsko revijo Prešernove družbe

OBZORNIK

dobite v vseh knjigar- nah, kioskih, trafikah

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE
Sobota, 12. maja ob 20: D. Fonvizin: »Brigadir«. Sobotni abonma in izv. Nedelja, 13. maja ob 13 in 20: Wouk: »Zadeva Caine«. Gostovanje v Mestnem gledališču v Ljubljani.

KINO

»UNION«: Italijanski film: »Vzdolž temne ulice«. Predstavi ob 18 in 20.
»DOM«: francoski film »Moja mala norost«. Predstavi ob 18 in 20.15.

IZ ZALCA

Ameriški barvni film »Shanes«. — Predstava ob 20.

IZ PTUJA

MESTNO GLEDALIŠČE PTUJ
Sobota, 12. maja ob 20: Dragutin Dobričanin: »Skupno stanovanje«. Abonma in izv. Gostovanje v Ljubljani (Dom kulture). Predprodaja vstopnic pri blagajni kina.
Nedelja, 13. maja ob 18: Dragutin Dobričanin: »Skupno stanovanje«.

IZ MURSKÉ SOBOTE

»PARK«: ameriški barvni film »Beau Brummell«.

VESTI IZ TRBOVELJ

»SVOBODA CENTER«: ameriški film »Kalifov zaklad«.
»SVOBODA-TRBOVLE II«: francoski film »Moja mala norost«.
»SVOBODA-DOBRNA«: ameriški film »Pregnanci iz Poker Flata«. Predstava ob 16.

DROBNI OGLASI

LESNOINDUSTRIJSKE TEHNIKE in mojstre z dolgoletno prakso iščemo.
»Oprema«, industrija lesnih proizvodov, Maribor, Partizanska 15. M 174
GOSPODINJSKO POMOČNICO, vajeno kuhinje in drugih gospodinskih del, iščem k štiriclanški družini v Ljubljani. Naslov v upravi LP. ZAMENJAVA STANOVANJA BEOGRAD — LJUBLJANA, moderno, komfortno stanovanje, enosobno (kopalnica, kabinet, pritlikline itd.), v Beogradu menjam z Ljubljano za enako ali večje. — Informacije: SAP-Turist biro Ljubljana, Miklošičeva c. 17, tel. 30-377. 1956
TOVARNI AVTO CHEVROLET, 3 tone nosilnost, generalno popravljene, nove gume, prodamo za primerno ceno. Podjetja ali zadruga, ki se interesirajo za nakup, naj pošljejo svojega zastopnika s pooblastitvijo v naše podjetje, Opekarna Vodice, nad Ljubljano, telefon Vodice 1.
STATISTIČARKA z večletno prakso želi službo v ustanovi ali podjetju v Mariboru. Ponudbe pošljite podružnici LP v Mariboru pod geslom »Maribor«. M 175
PRODAM GOSTILNO z gostilniškim vrhom in dvema stanovanjema na prometni točki v Mariboru. Naslov v podružnici Ljudske pravice v Mariboru. M 178
DVA POKLICNA TRAKTORISTA sprejemamo takoj v službo in dva ŽIVINOREJCA. Prošnje vložite pri Kmetijskem gospodarstvu Mozirje.

KINO »UNION«

Premiera ameriškega barv. filma

Fant iz Oklahome

Tednik »Filmske novice št. 18«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Will Rogers. Ob 22 premiera ameriškega barvnega filma »Mirni človek«. V glavni vlogi John Wayne. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

Premiera ameriškega barv. filma

»Poslednji Apač«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »KOMUNA«: premiera amer. barvnega filma »Shanes«.

Predstave ob 16, 18.30 in 21. uri.

KINO »VIC«: meh. film »Trije pustolovci«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. V glav. vlogi: Dagobert Rodriguez. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30 do 11 in od 14. ure dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8 predvaja za mladino nemški film »Dvojčica«. Predstava ob 16.

KINO »SOCA«: meh. film »Trije pustolovci«.

Predstave ob 16, 18 in 20. uri.

Prodaja vstopnic od 14. ure dalje.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: ameriški barvni film »Destry«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »LITOSTROJ«: ameriški barvni film »Mostišče«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«

Francoski barvni film

»Grof Monte Cristo«

II. DEL

Tednik. V glavni vlogi: Jean Marais, Lia Amanda in Roger Pigaut. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 16 dalje.

KINO »SISKA«

Francoski film

»Sužnjik«

V glavni vlogi Daniel Gelin, Eleonora Rossi Drago in Barbara Laage. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 ure dalje. Na spredu samo še danes in jutri.

OBVESTILO VSEM GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM!

Vse obrazce za periodične obračune za 1956

homo izdelali pravočasno in jih poslali vsem naročnikom.

Prosimo gospodarske organizacije, da nam pravočasno pošljejo svoja naročila z ozirom na kratek rok in hitro dostavo. V naročilu je treba označiti vrsto poslovanja (dejavnosti), da bi ustrezne obrazce lahko poslali takoj, neposredno po njihovi objavi v »Uradnem listu FLRJ«.

Vse obrazce vam bomo poslali v količini, potrebni za izvršitev obračuna do konca leta 1956. Hkrati javljamo, da tudi to leto pripravljamo novo izdajo

»PRIROČNIKA ZA SESTAVLJANJE PERIODIČNIH OBRACUNOV GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ«

ki bo izšel junija letos.

Priročnik bo vseboval vsa potrebna pojasnila in napotke za predlaganje periodičnih obračunov.

Prosimo zainteresirane, da nam z naročilom za obrazce pošljejo tudi naročilo za ta priročnik, ker bo natisnjen v zelo omejenem številu.

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA« (PREJ »BIRO ZA IZRADU OBRACA«)

ZALOŽNIŠKO-TISKARSKO PODJETJE
Beograd, Prizrenska ul. 6, poštni predal 479

MESARSKO PODJETJE »MESNINA« - JESENICE

razpisuje delovno mesto

knjigovodje-kinje podjetja

NASTOP SLUŽBE PO DOGOVORU — PONUDBE Z OPISOM DOSEDANJEGA SLUŽBOVANJA POSLJITE NA ZGORNJI NASLOV

»ISKRA« K R A N J

OPOZARJAMO VSE INTERESEANTE, DA SMO ZAČELI Z VELIKO-SERIJSKO PROIZVODNJO

prenosnih 16 m/m

zvočnih kinoprojektorjev

s katerimi se najbolje reproducirajo 16 m/m zvočni filmi in predstavljajo najučinkovitejše in najboljše učno sredstvo

NAŠA SEDANJA PRODAJNA CENA ZA KOMPLETNO APARATURO ZNAŠA

850.000 dinarjev

ZA PROSVETNE IN UČNE USTANOVE SMO KONEC LETA 1955 ZNIZALI CENO (BREZ PROJEKCIJSKE SVETILKE) NA

680.000 dinarjev

V ŽELJI, DA OMOGOČIMO SE VEČJE ZNIZANJE PRODAJNE CENE, KAR LAHKO DOSEŽEMO Z VELIKO-SERIJSKO PROIZVODNJO — PROSIMO VSE INTERESEANTE, PREDVSEM PA:

- SOLE, UČNE, PROSVETNE IN KULTURNE USTANOVE
- UČNE IN VZGOJNE CENTRE
- ZAVODE ZA PROSVETNI IN VZGOJNI FILM
- MNOŽIČNE ORGANIZACIJE
- INSTITUTE, TOVARNE IN NJIHOVE SINDIKALNE ORGANIZACIJE
- ZADRUŽNE IN KMETIJSKE USTANOVE ITD.

DA NAM ČIMPREJ SPOROČI SVOJE PERSPEKTIVNE POTREBE PO ZVOČNIH 16 m/m KINOPROJEKTORJIH ZA LETO 1956, ZA LETO 1957 IN PRIHODNJA LETA

DA BI LAHKO S PRAVILNIM PLANIRANJEM NAŠE DOMAČE PROIZVODNJE S ČIM VEČJIMI SERIJAMI ZNIZALI NAŠE PROIZVODNE STROŠKE, S TEM PA NAŠE PRODAJNE CENE.

NAŠA VELIKA SERIJSKA PROIZVODNJA LAHKO ZADOVOLJI VSE POTREBE PO ZVOČNIH 16 m/m KINOPROJEKTORJIH, TER ZARADI TEGA ODPADE VSAKA POTREBA PO UVOZU

PRIJAVLJAJTE VAŠE POTREBE IN ZAHTEVAJTE INFORMACIJE

»ISKRA«

Tovarna za elektrotehniko in fino mehaniko • Kranj

1764

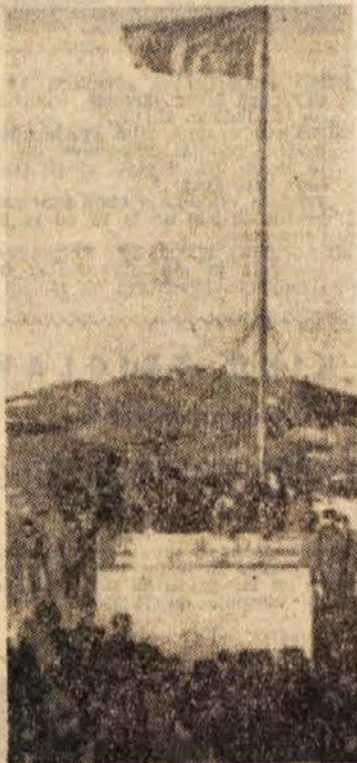
ZEMLJEVIDI SO ŠE ZELO NEPOPOLNI

- Samo pet držav
- je stoodstotno zajetih
- na zemljevidih
- večjega merila

Redki so ljudje, ki vedo, da je komaj desetina Zemlje kartografsko zajeta. Devet desetih površine našega planeta pa bi zamenjali na zemljevidu. Samo pet držav je stoodstotno zajetih na zemljevidih večjega merila: Velika Britanija, Holandska, Belgija, Nemčija in Avstrija. ZDA pa so kartografsko posnete manj natančno kakor Japonska ali celo Indija. V Ameriki so cela področja, ki jih ne najdemo na nobenem zemljevidu. Na zemljevidih so o Ameriki samo površno navedeni podatki. Zaradi tega se je pripetilo že več letalskih nesreč in tudi v avtomobilskem prometu so že nastale velike zmede.

Ko so se med drugo svetovno vojno ameriški, z radarjem usmerjeni bombniki dvignili s Korzike in skoraj zmeraj zgrešili cilj, so ameriške vojaške oblasti začele na vprašanje: mar je ita-

lijanska celina kje drugje, kakor je zabeleženo na zemljevidu? Ali pa leži Korzika kje drugje? Korzika leži nekje drugje. Dotlej je bila namreč na vseh zemljevidih označena napačno. Sele ko so ugotovili natančno lego otoka, so ameriški bombniki dosegli svoje cilje.

Sovjetska ekspedicija na Antarktiki. Dve sliki, ki so ju posneli člani odprave, kažejo: spodaj: ladja »Ob« na prvem cilju — Zemlja Kraljice Marije, desno: svečan trenutek, ko je zaplapolala na oporišču Mirni sovjetska zastava.

Pomanjkljivosti pa niso samo na zemljevidih. Isto velja za tlorise in karte, na katerih so zabeležene talne vode, erozija zemlje, vegetacija ali padavine. Te karte so zelo važne za kmetijstvo. Izrael ima natančno karto padavin. Ker dežuje v tej deželi redko, so ugotovili, kje je ponoči največ vlage. Iz teh podatkov so sklepali, kaj in kje naj sade ali sejejo, da bi bil pridelek čimvečji.

Smolo pa so imeli Angleži, ko so hoteli v Tanganjiki pridelovati na milijonih hektarov dotlej puste zemlje kikiriki. Zemljevidi, na katere so se pri tem zanašali, so bili namreč zelo pomanjkljivi. Nikjer ni bilo povedano, da v odnotni zemlji ni samo kremenčevega peška, marveč tudi železo. In tako se je načrt izjalovil.

Mednarodno geografsko društvo se je dolga leta ukvarjalo z vprašanjem zemljevidov. Leta 1891 je dunajski profesor Albrecht Penck predlagal, naj bi z mednarodnim sodelovanjem izdelali zemljevid vsega sveta, in sicer v merilu 1:1.000.000. Ta načrt pa se je izjalovil, ker ni bilo moč doseči mednarodnega sodelovanja. Sele obe svetovni vojni sta premaknili to vprašanje z mrtve točke. V obeh vojnah so namreč vojaške oblasti zamen iskale zemljevid v merilu 1:1.000.000, ki so ga politiki iz finančnih in drugih razlogov odklanjali.

O Evropi že imamo tak zemljevid, za zdaj pičlih 500 listov. Treba pa bo izdelati še več sto zemljevidov v merilu 1:1.000.000, preden bodo natanko zajete celine s pripadajočimi otoki v enotnem atlasu, v katerem bo šele videti, kakšen je pravzaprav naš planet.

ZRAČNI MEŠIČKI PTIC

Vse ptice imajo pod krili tako imenovane zračne mešičke. Čim večja je ptica, tem večji so njeni mešički. Doslej so naravoslovci domnevali, da ptice z zračnimi mešički vzdržujejo ravnotežje. To bo tudi držalo. Toda podrobnejša opazovanja so pokazala, da vzdrževanje ravnotežja ni edini cilj zračnih mešičkov. Zelo verjetno je, da so zračni mešički hkrati variometri, s katerimi lahko ptica nenehoma ugotavlja zračni pritisk.

Naravoslovci so dognali, da ujede čisto prilete na vetrovna področja, kjer razprostro krila, da jih veter sam dvigne zelo visoko. Zračni tokovi omogočijo pticam, da dosežejo velike višine. Same bi se bržčas s krili ne mogle dvigniti tako visoko, ker bi jim krilne mišice prej odpovedale. Vse kaže, da zračni mešički natanko beležijo razliko med zunanjim in notranjim pritiskom in da jo posredujejo prek votlih, zelo trdih kosti možganom. Tako lahko ptica zve za področja močnih vetrov in zračnih tokov.

Znano je, da jadranci zlasti pazijo med jadralskimi poletni nad Alpami na ptice, ki krožijo visoko nad njimi, ker je to najboljši dokaz, da so v bližini zračni tokovi, na katerih lahko plava jadralsko letalo po cele ure. Vse kaže, da je narava daleč pred tehniko, ki ima tudi samo en instrument, variometer, na katerem lahko človek na mestu razbere razliko v zračnem pritisku, ne more pa razbrati razmer v ozračju v velikih daljavah, kar je čisto zelo važno.

Smrten skok

Svedski cirkuški artist Edvard Kristensson se je v nekem varietetu v Kjopenhavenu smrtno ponesrečil. Skočiti bi moral z 22 m visoko pod stropom viseče deske na glavo v kad, napolnjeno z vodo, globoko samo 1 m in s premerom 3 m. Artist pa je zadel z glavo ob rob kadi in si prebil lobanjo, tako da je že pol ure po prevozu v bolnišnico umrl. Kristensson je že v zraku opazil, da je skočil napačno in se je skušal oprjeti v bližini viseče lestve, kar pa se mu ni posrečilo.

Podvodni lov postaja vse bolj in bolj priljubljen. To ni samo šport, ampak istočasno tudi zabava, včasih tudi tvegana. S tem v zvezi smo že objavili slike, ki so prikazovale podvodne slikarje. Toda to so bili redki poizkusi, ki so bili bolj objestni, kakor novost v tem športu. Vsekakor pa se je izredno razvilo podvodno fotografiranje in snemanje. Videli smo že kratke dokumentarne in celovečerne filme, ki prikazujejo življenje pod vodno gladino. Kamera nam odkriva skrivnosti, ki so nam bile doslej neznanne. Na sliki zgoraj: mlada ženska pri podvodnem snemanju, spodaj: podvodni lovec se je z napravo za kisik podal na lov.

Pri-kupen šport

Drobne ZANIMIVOSTI

RACA ZAKRIVILA NESREČO REAKTIVNEGA LETALA
Pilot nekega avstralskega reaktivnega letala je letel nad velikimi močvirji nad severovzhodno Adlaiko. Nenadoma se je letalo streslo in motor se je ustavil. Pilot je spoznal, da je edina rešitev, če se spusti navično na močvirje pod seboj. Letalo je drselo dober kilometer daleč po blatu in se ustavilo na kosku suhe zemlje. Pilot je pogledal, kaj se je zgodilo, in ugotovil, da je povzročila nesrečo raca. Skozi odprtino za zrak jo je bilo potegnilo v turbino.

UMETNOST V PLINARNI
V Kjopenhavenu stoji že več let z opako obzidan plinski rezervoar ododotne plinarne, ki ga pa ne uporabljajo. Z modernizacijo plinarne je odpadla potreba po njem. Ker stoji sredi mesta, je dansko ministrstvo za pravo s sklepom popraviti in uporabiti ga za dvorano, v kateri bodo pripravljali umetnostne razstave.

MRAZ POSKODOVAL UMETNINE
Letošnja ostra zima je poškodovala tudi mnogo nemških slik v galeriji v Oberhausu pri Passauu na Donavi, med njimi dve Rubensovi in van Dykovji sliki. Vlaga se je nabirala v obliki slane na slikah in jih poškodovala. Kakih 50 slik so prepeljali v München, kjer jih bodo strokovnjaki obnovili.

Vrelci nafte pod MORSKIM DNOM

BLIZU AMERIŠKE OBALE JE POD MORJEM KAKIH 8% REZERV NAFTE

Pred severnoameriško obalo je videti zanimiv razvoj na področju vrtnja v morsko dno in iskanja nafte v njem. Potem ko so leta 1955 s »Tieland« Actom uredili pravne in posestne odnose na obalnem področju, se je vrtnje v morsko dno zadnja leta zelo razmahnilo. S temi deli se ukvarja več ameriških tvrdk. Vrtnalne naprave so stale prvotno na nekakšnih umetnih otokih, ki so jih z vlačilci premikali po morju. Nekateri tvrdke pa spuščajo na morsko dno velikim bojam podobne podstavke, ki imajo nad morsko gladino ogrodje za vrtnalni stolp. Tretji sistem uporablja ladje s stolpi, ki jih je moč dvigati in spuščati. Po četrtem sistemu spuščajo na morsko dno

neplavajoče platforme s teleskopskimi stolpci. Približno leto dni je tega, ko se je petrolejska industrija docela preusmerila na premične vrtnalne platforme in »plavajoče otoke«. Zdaj imajo ladjedelnice na obalah Texasa in Louisiane mnogo naročil za petrolejsko industrijo. Naprave za vrtnje v morsko dno stanejo 2 do 4 milijone dolarjev, stroški pa niso večji kakor za »plavajoči otok« z vrtnalnim stolpom starega tipa. Do leta 1954 so navrtali morsko dno v bližini obale že petstokrat. Pri tem so dosegli največjo globino 4000 m. Strokovnjaki so ugotovili, da je na področju blizu ameriške obale pod morskim dnom približno dve milijardi ton nafte ali blizu 8%

vseh svetovnih rezerv. Največja razdalja vrtnanja od obale znaša doslej 56 km, globina pa 30 m.

»V vsaki restavraciji sedem oknu. Pri oknu namreč dobiš zmeraj največjo porcijo.«

»Saj si vendar rekel, da mora biti pečenka dobro zapečena.«

KAJ JE TAKT?
Takt je bil fotograf, ki je moral o reklamne namene desetkrat fotografirati filmsko igralko: od zgoraj, od strani, od spredaj, od zadaj, obo postavo, do kolen itd. Ko je fotografije ogorčeno odklonila, čes da je napravil že mnogo lepših, je fotograf taktno odgovoril: »Nedostojno, spoštovana, toda vrok bo bržčas v tem, da sem bil takrat deset let mlajši.«

Še nekaj podatkov o sovjetskem reaktivnem potniškem letalu

Sovjetske letalske tovarne so začele v serijah izdelovati reaktivna potniška letala »Tu-104«. To serijsko letalo je določeno za promet na glavnih zračnih progah. Letalo ima dva močna reaktivna motorja in preleti na uro 800 km. V njem je prostora za 50 potnikov skupaj s prtljago. V turističnem letalu istega tipa pa bo prostora za 70 ljudi. Potniki sede v udobni, hermetično zaprti kabini, kar omogoča, da leti letalo 10.000 m visoko, kjer se sploh ne ziblje. Zračni pritisk v kabini pa je enak kakor v višini 3000 m. Vsak potnik ima na razpolago aparat za kisik, če ga med poletom potrebuje.

vreme. Leti lahko tudi samo z enim reaktivnim motorjem, in sicer nad 5000 m visoko.

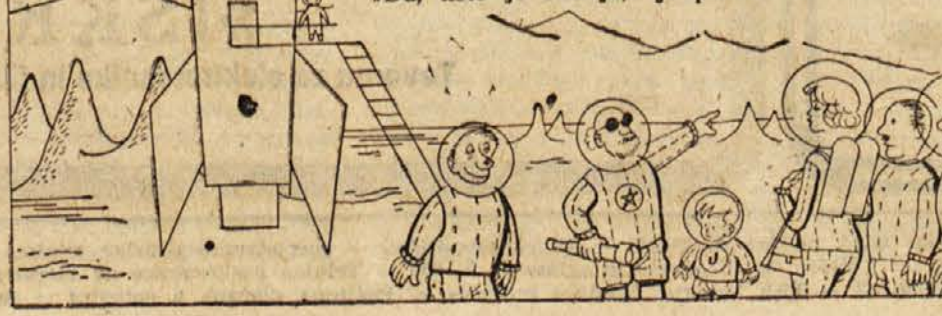
V sovjetskem reaktivnem potniškem letalu je poskrbljeno za udobnost potnikov. Stalna temperatura v kabini znaša 20° C, vlaga iz zraka pa je tudi zmerom enaka. Potnikom je med poletom na razpolago topel ali mrzel zajtrk in kosilo. Letalo »Tu-104« ima šest članov posadke: dva pilota, navigator, radiotelegrafist, letalski inženir in strežajka. Letalo lahko preleti pot od Moskve do Novosibirska (3000 do 3200 km), ne da bi se med poletom spustilo na tla. Pot od Moskve do Habarovska preleti v 9 do 10 urah.

Letalo ima strelarska krila in rep ter povsem aerodinamično obliko. Opremljeno je z vsemi ustreznimi pridobitvami sodobne tehnike. Ima tudi naprave za slepo spuščanje na letališča in za avtomatično pilotiranje. Vse to mu omogoča, da leta ne glede na

JURCEK RISE

»Pristali smo!« je zaklical zvezdoslovec. »Izletniki, vklopite svoje radijske sprejemnike. Na Luni ni zraka. Zato se bomo lahko pogovarjali samo s pomočjo radia.«
»Drug za drugim so ljudje zlezli iz rakete in se zbrali okoli zvezdoslovca.«
»Zdaj stojimo ob vzhodu gore Erastoten,« je razlagal ta. »Pravzaprav smo sredi velikega gorskega obroča.«
»Čudno,« je dejal Jurček. »Pravite, da smo sredi obroča, a ni videti.«

»Seveda ne,« je pojasnjeval zvezdoslovec. »Gorski obroč je zelo razsežen. Od ene do druge strani je celih šestdeset kilometrov. Lunina površina pa je ukrivljena; saj menda vsi veste, da je Luna velika krogla? Zato ne moremo videti vzhodnega gorskega obroča. Tisti hribi, ki jih vidimo na obzorju, so njegovi najvišji vrhovi.«
»Kako je svetlo?« se je čudila neka izletnica.
»Tista velika svetla točka nad nami je naša Zemlja, kajne?«
»Da, tisto je Zemlja,« je pritrdil zvezdoslovec.

PISE: V. GRAD
RISE: JURCEK

Izlet na Luno

